

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการประเมินโครงการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนบ้านโลกสำโรง ผู้ประเมินได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วินัยในตนเองของนักเรียน

1. ประเภทของวินัย
2. ความหมายของวินัยในตนเอง
3. ความสำคัญของวินัยในตนเอง
4. คุณลักษณะของวินัยในตนเอง
5. สาเหตุของปัญหาทางวินัยในตนเองของนักเรียน
6. การสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน
7. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน
8. มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง
9. เทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC

ตอนที่ 2 โครงการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านโลกสำโรง

1. ความเป็นมา
2. หลักการและเหตุผล
3. วัตถุประสงค์
4. เป้าหมาย
5. วิธีการดำเนินโครงการ

ตอนที่ 3 การประเมินโครงการพัฒนาวินัยนักเรียน

1. ความหมายของการประเมินโครงการ
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
3. ความสำคัญของการประเมินโครงการ
4. ประเภทของการประเมินโครงการ
5. รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. วินัยในตนเองของนักเรียน

วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดหรือความรู้สึกรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจตนเองอย่างมีเหตุผล และสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนตามที่ตน เห็นว่ามีค่าทั้งต่อตนเองและผู้อื่นให้เป็นที่น่าพอใจตามความมุ่งหวัง ด้วยความสมัครใจของตนเองสำหรับการพัฒนาวินัยในตนเองครั้งนี้ ได้กำหนดการพัฒนาวินัยในตนเองไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และความสามารถในการควบคุมตนเอง

1.1 ความมีเหตุผล หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกในรูปของความสามารถในการใช้เหตุผลในการประพฤติปฏิบัติตน ให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่

1.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกในรูปของการทำงานหรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายด้วยดี การดูแลรักษาสິงของทั้งของตนเองและส่วนรวมให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน

1.3 ความสามารถในการควบคุมตนเอง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกในรูปของความสามารถในการควบคุมตนเองในการเรียน การทำกิจกรรม การเล่น และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี

ประเภทของวินัย

สมเด็จพระสังฆราช (2542 : 37 ; อ้างอิงมาจาก สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.การเสริมสร้างวินัย คู่มือแนะแนวทางปฏิบัติ. 2537 : 4-5 , 2540 : 18) ได้แบ่งวินัยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

วินัยภายนอก หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งประพฤติปฏิบัติโดยการเกรงกลัวอำนาจหรือการถูกลงโทษ เป็นการปฏิบัติที่บุคคลดังกล่าวไม่มีความเต็มใจตกอยู่ในภาวะจำยอมถูกควบคุม วินัยภายนอกเกิดขึ้นมาจากการใช้อำนาจบางอย่างบังคับให้บุคคลปฏิบัติตามที่บุคคลอาจกระทำเพียงชั่วขณะเมื่ออำนาจนั้นคงอยู่ แต่หากอำนาจบังคับนี้หมดไปวินัยก็หมดไปด้วยเช่นกันและคนส่วนมากเห็นว่าวินัยเกิดจากการดูแล และควบคุม

วินัยในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกข้อประพฤติปฏิบัติสำหรับตนขึ้น โดยความสมัครใจ ไม่มีใครบังคับหรือถูกควบคุมจากอำนาจใดๆ และข้อประพฤติปฏิบัตินี้จะต้องไม่ขัดต่อความสงบสุขของสังคม วินัยในตนเองเกิดจากความสมัครใจของบุคคล ที่ผ่านการเรียนรู้อบรมและเลือกสร้างสรรค์ไว้เป็นหลักปฏิบัติประจำตน

ศุภนิศย์ วัฒนธาดา (2518 : 119) สุรางค์ จันทน์เอม (2518 : 34) และสมเจตน์ อภิณหะรักษา(2520 : 201) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัยในลักษณะเดียวกัน พอสรุปได้ว่า วินัยสามารถแบ่งประเภทได้ 2 ประเภท ได้แก่

วินัยในตนเอง (Self - discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่บัญญัติขึ้น เพื่อควบคุมพฤติกรรมตนเอง บังคับตนเอง ให้ประพฤติตาม โดยเป็นผู้แนะนำตนเองให้ประพฤติปฏิบัติไปตามแนวทางที่เลือกกว่าดีแก่นักเรียนมีวินัยในตนเองแล้วจะลดปัญหาในด้านการปกครองนักเรียนได้มาก โรงเรียนไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับ ระเบียบ ให้มากมายการควบคุม และการปกครองก็สะดวกสบายเพราะตัวเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่มีความรับผิดชอบ มีข้อดีคือ

1. การรู้จักบังคับตนเองและมีกำลังใจที่จะกระตุ้นเตือนให้ตนเองปฏิบัติสิ่งที่

ปรารถนา

2. การปฏิบัติตามระเบียบที่ตนมีหน้าที่อยู่โดย ไม่มีใครบังคับเรี่ยร้อยเสร็จตามเวลา
3. ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและตรงต่อเวลาสนใจตั้งใจขยันทำงานเต็ม

ความสามารถ

4. การ ไม่คิดเอาเปรียบเมื่อทำงานกับหมู่คณะ
5. เป็นที่ยอมรับของสังคม

วินัยส่วนรวม หรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกมาจากภายนอกเพื่อบังคับให้ส่วนรวมได้ปฏิบัติตามให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นวินัยส่วนรวมนี้จะต้องตั้งกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลาง ๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้เช่น วินัยในการแต่งกาย ในเรื่องความเคารพ มีข้อดีคือ

1. สามารถรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันให้อยู่ในระดับที่ดีควรส่งเสริมให้ดีขึ้น
2. รู้จักดำเนินงานอย่างได้ผลแก่ส่วนรวม
3. สามารถควบคุมตนเองให้เป็นไปตามความต้องการและข้อตกลงของหมู่คณะ

การดำเนินงานโดยหมู่คณะ โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานซึ่งกรรมการจะต้องเป็นผู้มีวินัยที่ดีจึงจะทำงานของหมู่คณะได้สำเร็จ

สรุปได้ว่า วินัยมีอยู่ 2 ประเภท คือ วินัยในตนเองและวินัยภายนอก หรือวินัยในหมู่คณะ วินัยในตนเองจะเป็นกระบวนการควบคุมตนเองให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดี วินัย ภายนอกหรือวินัยในหมู่คณะจะเป็นการใช้ระเบียบข้อบังคับกฎเกณฑ์ เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยหรือความสงบสุขในสังคม

ความหมายของควมมีวินัยในตนเอง

การที่บุคคลจะมีวินัยในตนเองได้นั้น นักทฤษฎีจิตวิทยาเชื่อว่า จะต้องมีความรู้พื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิด จนกระทั่งเติบโตขึ้นมา เป็นลักษณะที่มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลมาก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 6 – 9) วินัยในตนเองเป็นพฤติกรรมที่ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดขึ้นในสังคมไทย มีผู้กล่าวถึงความหมายไว้ดังนี้

(สายพิณ ประสูรธรรม. 2538 : 7; อ้างอิงมาจาก Good. Dictionary of Education. 1973 : 525) ได้กล่าวถึง วินัยในตนเองว่า หมายถึง การบังคับควบคุมพฤติกรรมของบุคคล ไม่ใช่บังคับโดยใช้อำนาจภายนอก หากหมายถึง บังคับโดยใช้อำนาจภายในของบุคคลนั่นเอง และเป็นอำนาจอันเกิดจากการเรียนรู้หรือยอมรับ คุณค่าอันใดอันหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลสามารถบังคับพฤติกรรมของตนเองได้

(สายพิณ ประสูรธรรม. 2538 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Vincent.Human Psychological Development. 1961 : 42 – 43) ได้ให้ความหมายของวินัย ในตนเองว่าหมายถึง การที่บุคคลไม่ทำการใดๆ อันจะเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคตหรือการไม่เข้าไปยุ่งกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่นรวมทั้งการที่บุคคลกระทำในสิ่งที่ตนไม่ยอมทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้เกิด ความต้องการและสิทธิของผู้อื่นได้รับการตอบสนองหรือกระทำสิ่งอันเป็นผลให้ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคต

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 10) วินัยในตนเองเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยการคิดตัดสินใจและเลือกกระทำตามข้อตกลงโดยความสมัครใจ เพื่อแก้ปัญหาของตนและส่วนรวม เพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกัน

กฤษฎี ภูพัฒน์ (2538 : 7) สรุปว่า การมีวินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตนเห็นว่ามีความสำคัญต่อตนเองและผู้อื่นการควบคุม อารมณ์และพฤติกรรมนั้นเกิดจากความต้องการและความเชื่อหรืออุดมคติของตน โดยไม่ได้เกิดจากการถูกบังคับจากอำนาจภายนอก

สมจิตต์ สุวรรณวงศ์ (2542 : 42) สรุปว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจอย่างมีเหตุผลและสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนตามที่ตนเห็นว่ามีความสำคัญต่อตนเองและผู้อื่นให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังด้วยความสมัครใจของตนเองจากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า วินัยในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ทั้งทางด้านการแสดงออกและความรู้สึกต่างๆ โดยตระหนักถึงคุณค่าในการปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีได้เกิดจากถูกบังคับจากอำนาจภายนอก

ความสำคัญของวินัยในตนเอง

สุชา จันทรเฒ (2521 : 49) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีวินัยในตนเองว่า เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาอุปนิสัยของเด็ก ส่วน Peck (กฤษฎี ภูพัฒน์. 2538 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Peck.Journal Abnerman and Social Psychology. 1958 : 247–250) ได้ศึกษาและพบว่าเด็กที่มีความรับผิดชอบสูงขึ้นอยู่ที่การส่งเสริม ด้านวินัยจากการสังเกตพฤติกรรมของพ่อแม่พบว่าความใส่ใจซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่กับลูก การให้ความรักของพ่อแม่เป็นการส่งเสริมวินัยที่ได้ผล ทำให้เด็กมีการควบคุมจากภายในที่แท้จริง และจากผลการวิจัยของ Mussen (กฤษฎี ภูพัฒน์. 2538 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Mussen. Child Development and Personality. 1969 : 335 – 341) ยังพบว่า นอกจากให้

ความรักแล้วการส่งเสริมวินัยให้แก่เด็กโดยการใช้เหตุผลจะเป็นการส่งเสริมวินัยที่ได้ผลดีที่สุด ช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กช่วยให้เด็กเข้าใจเหตุผลหรือมาตรฐานสังคมที่พ่อแม่ต้องการและจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูง สนัน สุมิตร (2527 : 20 – 21) กล่าวความสำคัญของการมีวินัยในตนเองว่าช่วยให้เด็กมีความอ่อนน้อม มีความเห็นอกเห็นใจ มีความร่วมมือซึ่งกันและกัน ทั้งยังทำให้ผู้รักษาวินัยเป็นคนดีช่วยป้องกันความเสื่อม เราอาจใช้วินัยในการวัดความดีของคนว่าใครจะเป็นคนดีมากที่สุดเพียงใดด้วยการสังเกตวินัยของผู้คน และการมีวินัยในตนเองยังแสดงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

ความมีระเบียบวินัยในตนเองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังและสร้างเสริมแก่เยาวชนของชาติดังเหตุผลที่บรรเทา กิตติศักดิ์ (2528 : 181 - 182) ได้กล่าวไว้ว่าสังคมจะอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขและเกิดความเจริญก้าวหน้าจำเป็นต้องมีระเบียบวินัยการเคารพกฎหมายและกฎเกณฑ์ของสังคมจึงจะทำให้สังคมเกิดความร่มเย็น โดยทุกคนรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน มีจริยธรรมยึดมั่นในศาสนาและระเบียบวินัย ในสังคมประชาธิปไตยจะต้องไม่ใช่ระเบียบวินัยอันเกิดจากการบังคับ เช่น สังคมเผด็จการ แต่จะต้องเป็นระเบียบวินัยที่เกิดจากตนเองกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537 : 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยในตนเองว่าเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบการเคารพสิทธิของผู้อื่น การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน การรอคอย การแก้ปัญหาของส่วนรวม สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง โดยใช้หลักของเหตุผล และคำนึงถึงประโยชน์ของสังคม โดยไม่ต้องมีผู้ใดมาคอยควบคุมบังคับ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จของบุคคลและส่วนรวม จึงควรส่งเสริมวินัยในตนเองอย่างถูกต้องตั้งแต่ปฐมวัยนอกจากนี้การส่งเสริมความมีวินัยในตนเองจะช่วยให้มีความสามารถดังต่อไปนี้

1. ด้านสติปัญญา ช่วยให้รู้จักคิดใช้เหตุผล ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
2. ด้านสังคม อารมณ์และจิตใจ ช่วยให้กล้าคิดและกล้าแสดงออก มีความรับผิดชอบการเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักแบ่งปัน และรู้จักการรอคอย

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าวินัยในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและช่วยให้สังคมมีความสงบสุขเป็นระเบียบเรียบร้อย

สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา (2520 : 202) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องมีวินัยไว้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนเป็นผู้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม
2. ช่วยสร้างความรับผิดชอบแก่บุคคล
3. ช่วยสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่คณะ
4. ช่วยเสริมสร้างหลักประชาธิปไตย ทุกคนจะต้องรับผิดชอบควบคุมตนเอง
5. ช่วยให้ครูและนักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

6. ช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าของตนเอง
7. ช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ
8. ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดหมาย

สรุปได้ว่าการเสริมสร้างวินัยในตนเองแก่นักเรียนมีความสำคัญมากในการที่ให้นักเรียนปกครองตนเองได้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมการมีวินัยจะทำให้ได้ชื่อว่าเป็นคนดี เป็นที่ยอมรับของสังคมและประเทศชาติต่อไป

คุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเอง

ได้มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้มีวินัยในตนเองไว้หลายท่านด้วยกันเช่น กรุณา กิจขยัน (2517 : 21) ช. ชนบท (2530 : 48 - 49) กฤษณี ภูพัฒน์ (2538 : 8) และจิตรา ชนะกุล (2539 : 18) ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าบุคคลที่มีวินัยในตนเอง จะมีคุณลักษณะและพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. มีความรับผิดชอบ
2. เชื้อมั่นในตนเอง
3. มีความตั้งใจจริง ใจคอมั่นคง
4. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผล และมีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น
5. ทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม
6. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
7. มีความอดทน
8. มีความซื่อสัตย์ จริงใจ มีเหตุผล
9. ตรงต่อเวลา
10. กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ

สายพิน ปรุงสุวรรณ (2538 : 8) ได้สรุปผู้ที่มีลักษณะความมีวินัยในตนเอง มีพฤติกรรมที่แสดงออกที่สำคัญๆ ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง มีความแน่ใจหรือมั่นใจในความสามารถของตนเอง จะกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล และเชื่อว่าการที่ประสบผลสำเร็จได้ตามที่บุคคลนั้นตั้งใจไว้เป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะหรือการกระทำของตนเอง

2. ความเป็นผู้นำ หมายถึง สามารถนำชักจูง แก้ปัญหา และดำเนินกิจกรรมของกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กำหนดและรับผิดชอบต่อกลุ่มได้

3. มีความรับผิดชอบ หมายถึง มีความสนใจ ความตั้งใจที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้กระทำแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จ ไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำไปทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

4. มีความตรงต่อเวลา รู้จักกาลเทศะ หมายถึง ทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ตรงเวลาหรือสำเร็จตามเวลาที่กำหนดให้ตลอดจนรู้ว่าจะประพฤติปฏิบัติอย่างไรให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส

5. เคารพในสิทธิของผู้อื่น หมายถึง ไม่ประพฤติปฏิบัติที่ก้าวก่ายหรือล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น

6. มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทางสังคม หมายถึง ประพฤติปฏิบัติโดยไม่ขัดต่อกฎข้อบังคับของสังคมทั่วไป รวมทั้งปฏิบัติตามระเบียบที่สังคมกำหนดไว้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

7. มีลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง สามารถอดใจรอผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ดีกว่าในปัจจุบัน

8. มีความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง มีลักษณะของพฤติกรรมหรือความรู้สึกรู้สึกของบุคคลที่คิดและกระทำดังนี้คือ ไม่หลอกลวงตนเองและผู้อื่น ไม่ทุจริต ไม่หาผลประโยชน์ในทางมิชอบ ไม่เอาเปรียบผู้อื่น และละเอียดรอบคอบ

9. มีความอดทนขยันหมั่นเพียร หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จด้วยความมานะอดทน มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่ยอมแพ้อุปสรรคที่เกิดขึ้น มีความพยายามอย่างสม่ำเสมอ มุ่งปฏิบัติหน้าที่การงานจนสำเร็จ

10. รู้จักเสียสละและมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น หมายถึง การยอมเสียสละสิทธิและยอมลำบากเพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่น โดยการช่วยเหลือผู้อื่นซึ่งได้รับความเดือดร้อนหรือประสบภัยพิบัติได้รับความสะดวก และมีความสบายใจมากขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้มีคุณลักษณะของความมีวินัยในตนเองจะเป็นผู้มีคุณลักษณะต่างๆ คือ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเป็นผู้นำมีลักษณะมุ่งอนาคต มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจ มีเหตุผล เคารพในสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตรงต่อเวลารู้จักเสียสละ มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร และมีความตั้งใจจริง จิตใจมั่นคง

สาเหตุของปัญหาทางวินัยในตนเองของนักเรียน

เนื่องจากโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม หน้าที่อีกประการหนึ่งของโรงเรียน นอกจากการเรียนการสอนก็คือการควบคุมความประพฤติและการสร้างวินัยให้แก่แก่นักเรียน โดยมีเป้าหมายหลักก็คือ นักเรียนที่จบการศึกษามีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขปัจจุบันนักเรียนในฐานะพลเมืองของประเทศ ซึ่งมีกฎหมายคุ้มครองสิทธิมากมายรวมทั้งระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวกับ

การปกครองนักเรียน การควบคุมพฤติกรรมนักเรียนทำได้ไม่เต็มที่ ครูและผู้บริหาร โรงเรียนต้องพบกับ การแสดงพฤติกรรมที่ทำลายของนักเรียน โรงเรียนต้องประสบปัญหาเรื่องความประพฤติและวินัย ในตนเองของนักเรียนมากมาย เช่น การหนีเรียน มาโรงเรียนสาย แต่งกายไม่สุภาพ การทะเลาะวิวาท ก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังครู ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน

สาเหตุของปัญหาทางวินัยมีสาเหตุหลายประการดังที่สุรพล บัวพิมพ์. (2542 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Stoops and others. Handbook of Educational Administration. 1975 : 573) ระบุไว้หลายประการ ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยทางอารมณ์และสังคม ซึ่งเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูและสภาวะแวดล้อมทางสังคมสถานภาพทางเศรษฐกิจ
2. การขาดความสนใจในการเรียนวิชาต่างๆ เนื่องจากระดับสติปัญญา สมาธิในการเรียน ไม่ดีมองไม่เห็นเป้าหมายในการเรียน กระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่น่าสนใจ
3. การชดเชยทางอารมณ์จากความเก็บกดทางอารมณ์ความเครียด ความผิดหวัง กระบวนการป้องกันตนเอง
4. ความขัดแย้งระหว่างพฤติกรรมของนักเรียน และความคาดหวังของครู ทักษะของครู ที่มีต่อนักเรียน ประสบการณ์ของครูในด้านพฤติกรรมที่พึงประสงค์ความต้องการของนักเรียน ตามวัย วุฒิภาวะของนักเรียน
5. ความขัดแย้งระหว่างเพื่อนๆ นักเรียนด้วยกันการแข่งขันแย่งพรรคแบ่งพวกถูกเหยียดหยามทำให้เสียหน้า
6. ปัญหาด้านร่างกาย และสุขภาพ ความพิการทางด้านร่างกาย ความเจ็บป่วยที่เป็นอุปสรรคต่อการแสดงออก และก่อให้เกิดการเก็บกดทางอารมณ์
7. ความไม่กล้าแสดงออก เก็บตัว ขี้อาย ถดถอย และหลบหนี
8. ความรู้สึกต่ำต้อย และไม่มีความสามารถในตนเอง ไม่มีอะไรเด่น ไม่ว่าจะการเรียน การกีฬา งานอดิเรก ฐานะทางเศรษฐกิจ ไม่ได้รับการยอมรับจากครูหรือเพื่อนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
9. ความคับข้องใจ ความต้องการให้คนอื่นเห็นความสำคัญของตัวเอง แต่ไม่ได้รับเกียรติที่จะทำอะไรก็ได้ ที่คนให้ความสนใจ ไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะผิดหรือไม่ก็ตาม
10. ขาดความรักความเห็นอกเห็นใจ จากบุคคลรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์และเพื่อนๆ
11. ไม่มีนิสัยรักเรียน ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้มองไม่เห็นประโยชน์ในการนำความรู้ไปใช้ทั้งปัจจุบันและอนาคต

12. ความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ศาสนา บุคลิก ลักษณะและวัฒนธรรม ทำให้มีความเชื่อและการปฏิบัติที่แตกต่างกันไป

13. การดำเนินชีวิตที่ได้รับการกระตุ้นมากเกินไปจากข่าวสารต่างประเทศ ทางหนังสือ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต โฆษณา ให้เกิดความต้องการทางด้านวัตถุนิยมโฆษณาที่กระตุ้นความต้องการทางเพศ การกระตุ้นทางการเรีงรมย์

14. อยากทำตัวมีปัญหาเพื่อความสะดวกใจของตนเอง เช่น การแต่งตัวให้แปลก ผิดระเบียบ เพื่อให้ครูอาจารย์ว่ากล่าว มีพฤติกรรมที่ประชดประชันบุคคลอื่นหรือมีพฤติกรรมทำร้ายตนเองทำ ความผิดเพื่อให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ความผิดหวัง

สาเหตุทั้งหมดนี้เป็นสาเหตุที่เกิดกับบ้าน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ซึ่งโรงเรียนจะไม่สามารถจะแก้ปัญหาที่มีสาเหตุมาจากครอบครัวและสิ่งแวดล้อมได้หากไม่ได้รับความร่วมมือจากบ้าน และชุมชนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับนักเรียนและโรงเรียน

ปัญหาที่โรงเรียนจะแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนนั้น จะเป็นความประพฤติที่แสดงออกในโรงเรียนซึ่งได้แก่กรณีเด็กไม่มีความรับผิดชอบ การควบคุมตนเอง ความมีเหตุผล ความไม่ซื่อสัตย์ การไม่เชื่อฟังคำสั่งของครู อาจารย์ การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน การลักขโมย การโกหก เรื่องความผิดทางเพศ ไม่ปฏิบัติตามประเพณีนิยมของโรงเรียน การส่งเสียงก่อความรำคาญ การเถียง ขาและการทำลายทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน นอกจากพฤติกรรมที่ผิดระเบียบวินัยดังกล่าว อาจจะมี พฤติกรรมเล็กๆ น้อยๆ ที่เป็นที่รบกวนความรู้สึกของครูอาจารย์ ได้แก่ การเคี้ยวหมากฝรั่งในชั้นเรียน การกินขนมของขบเคี้ยวในชั้นเรียน การหันซ้ายหันขวาไม่หยุดนิ่ง ตั้งใจฟังครูสอน ซึ่งบางครั้ง พฤติกรรมเล็กน้อยเหล่านี้ครูต้องทน ยอมรับและแก้ปัญหาด้วยความนุ่มนวล อย่าถือเป็นเรื่องใหญ่ จนกระทั่งมีการลงโทษ ซึ่งจะกลายเป็นความกดดันทางจิตใจ ก่อให้เกิดการต่อต้านและจะนำไปสู่ ปัญหาความประพฤติตามมา แต่ครูต้องสร้างและรักษาความเป็นระเบียบและเอื้อต่อการเรียนรู้ของ นักเรียนทั้งสิ้น

ในแง่ของสภาพการเกิดปัญหาทางความประพฤติและวินัย (สุรพล บัวพิมพ์. 2542 : 18; อ้างอิงมาจาก Morphet Johns and Reller. Educational Administration. 1959 : 386) ซึ่งให้เห็นว่าถ้า โรงเรียนดีครูดีแล้ว จะมีปัญหาทางวินัยและความประพฤติเกิดขึ้นน้อยกว่า โรงเรียนที่ไม่ดีและครูไม่ดี ห้องเรียนที่มีนักเรียนมากเกินไปจนแน่น จะก่อให้เกิดปัญหาวินัยมากกว่าห้องเรียนที่มีนักเรียนไม่มาก จนเกินไป นักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์จะสร้างปัญหาทางความประพฤติและวินัยมากกว่าเด็กที่มีวุฒิ ภาวะและความมั่นคงทางอารมณ์ โรงเรียนที่ผู้บริหารออกกฎระเบียบขมขมและเข้มงวดมากเกินไป นักเรียนจะมีปัญหาทางวินัยมากกว่าโรงเรียนที่มีกฎระเบียบน้อยและยืดหยุ่น โรงเรียนที่เปิดโอกาสให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกกฎ ระเบียบ จะมีปัญหาน้อยกว่าโรงเรียนที่นักเรียนไม่มีส่วนร่วมใน

การออกกฎ ระเบียบ นักเรียนที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนมีปัญหาทางวินัยน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนหรือที่มีความไม่พึงพอใจในโรงเรียน

ซูซีพ อ่อน โคนสูง (2522 : 34) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการประพฤติดวินัยของนักเรียนไว้ดังนี้

1. ความยากจน เช่น เด็กที่ล้าช โมขอาจเนื่องมาจากครอบครัวไม่มีเงินซื้อสิ่งที่เด็กต้องการ ได้ เป็นต้น
2. การขาดความอบอุ่นจากครอบครัว อาจทำให้เด็กชอบรังแกเพื่อนชอบพุดปดเพื่อเรียกร้องความสนใจ
3. ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก เมื่อเด็กไม่สามารถทำในสิ่งที่ตนต้องการ ได้ก็อาจไปแสดงพฤติกรรมอื่นแทน เช่น เด็กที่เรียนอ่อนอาจแสดงตนเป็นคนเกะกะเกร เป็นต้น
4. การถูกทอดทิ้งขาดความเอาใจใส่จากพ่อแม่ผู้ปกครอง และเพื่อนฝูงจึงกระทำพฤติกรรมที่ผิดวินัยบางอย่างเพื่อเรียกร้องความสนใจ
5. เด็กถูกเลี้ยงแบบตามใจหรือเอาใจใส่มากเกินไปจึงกระทำในสิ่งต่างๆ ตามความพอใจของตนเองโดยไม่คำนึงถึงระเบียบวินัยของโรงเรียน
6. ข้อบกพร่องของโรงเรียน กฎ ระเบียบต่างๆ นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามได้หรือรู้ประโยชน์เด็กจึงไม่ปฏิบัติตาม

สุชา จันทน์เอม (2521 : 97) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่เด็กประพฤติดวินัยไว้ อาจมาจากสาเหตุดังนี้คือ

1. สาเหตุทางร่างกาย เช่น ความพิการของร่างกาย ความบกพร่องส่วนตัวเด็ก เป็นต้น
2. สภาพทางจิตใจ เช่น จิตทรมาน สมองพิการ เป็นต้น
3. สภาพทางสังคม เช่น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เสื่อมโทรม เป็นต้น
4. สภาพทางอารมณ์เช่น อารมณ์ผิดปกติไม่สามารถปรับปรุงอารมณ์ของตนเองได้เด็กถูกทอดทิ้ง หรือ ถูกเลี้ยงแบบตามใจหรือเข้มงวดเกินไปขาดความรักความอบอุ่น จากครอบครัว เป็นต้น

สรุปได้ว่าสาเหตุของการขาดวินัยในตนเองนั้นอาจเกิดจากสองสิ่ง คือ เกิดจากตัวเด็กเองอาจเป็นทางกาย ทางจิตใจ ทางอารมณ์เป็นต้น และเกิดจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม ครู ระบบของการจัดการศึกษา การจัดการภายในโรงเรียน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม และสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

การสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน

การสร้างวินัยในตนเองหรือลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์หรือพฤติกรรมด้านสังคมที่ดีประกอบด้วยหลายลักษณะ ได้มีผู้เขียนไว้หลายท่านดังต่อไปนี้

วาสนา บุญจันทร์(2539 : 16 ; อ้างอิงมาจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 11 – 15 , 2524 : 147) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ควรปลูกฝังให้มีในจิตใจเด็กไทยไว้ดังนี้

1. กริยามารยาทเรียบร้อยตามธรรมเนียมไทย
2. ตำราวมและควบคุมตนเองได้
3. มีสัมมาคารวะ
4. มั่นใจในตนเอง
5. มีระเบียบวินัย
6. กล้าแสดงออก
7. แก้ไขปัญหาได้
8. มีเหตุผล
9. ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้
10. มองโลกในแง่ดี
11. มีสุนทรียภาพ
12. รับผิดชอบ
13. เป็นประชาธิปไตย
14. ขยัน
15. ประหยัด
16. ซื่อสัตย์
17. เมตตาและเอื้อเฟื้อ

Sheviakov and Fritz (นราพร ทับถม. 2538 : 11; อ้างอิงมาจาก Sheviakov and Fritz. Discipline for Today's Children and Youth. 1 965 : 64) ได้ศึกษาประเภทของวินัยที่ควรปลูกฝังให้เด็กว่า ควรเน้นวินัยในตนเองมากกว่าที่จะเป็นวินัยที่ตั้งอยู่บนรากฐานของการให้ปฏิบัติตามคำสั่ง และยังให้ความเห็นต่อไปอีกว่าควรเป็นเรื่องของความเต็มใจไม่ใช่กระทำตามคำสั่งหรือ หลังการลงโทษกล่าวคือควรปลูกฝังให้เกิดวินัยในตนเองโดยตั้งอยู่บนรากฐานของการชื่นชม ความรักในอุดมคติหรือยึดมั่นในจุดหมายที่ตนสร้างขึ้น การเสริมสร้างวินัยในตนเองสามารถทำได้หลายวิธีเช่น การให้ความรู้ขั้นสูง การอบรมทางศาสนา การให้แสดงบทบาทสมมุติ การใช้กลุ่มเพื่อให้เกิดความคล้อยตามและการให้เลียนแบบจากตัวแบบ

สมจิตต์ สุวรรณวงศ์ (2542 : 45 – 46 ; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง. 2537 : 12) ได้แนะแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองดังนี้ คือ

1. สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย
2. ให้โอกาสเด็กเริ่มทำกิจกรรมอย่างอิสระ
3. สนับสนุนให้เด็กมีโอกาสคิดและตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล
4. เปิดโอกาสให้เด็กช่วยกันสร้างข้อตกลง โดยให้เด็กวางแผนร่วมกัน
5. แสดงความชื่นชมเมื่อเด็กปฏิบัติตามข้อตกลงให้กำลังใจและช่วยเด็กที่ยังไม่สามารถ

ปฏิบัติตามข้อตกลง

6. ทบทวนสิ่งที่เด็กได้กระทำโดยการถามหรือกล่าวชมเชย

จากวิธีการดังที่ได้กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมให้เด็กมีวินัยในตนเอง ควรเกิดจากความรักความอบอุ่น การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น การให้เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา การอธิบายด้วยเหตุผลและการรับฟังความคิดเห็นของเด็ก รวมทั้งการเป็นต้นแบบที่ดีสำหรับเด็กที่จะเลียนแบบ (สมจิตต์ สุวรรณวงศ. 2542 : 45 – 46 ; อ่างอิง มาจาก กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2537 : 12)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2526 : 43 - 45) กล่าวว่า iva โรงเรียนทำหน้าที่ได้ดีกว่า ทางครอบครัวในการเสริมสร้างจริยธรรมให้แก่เด็ก ครูจึงควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในฐานะผู้มีวิชาการ โดยการพัฒนาอย่างไม่จงใจและหลักการพัฒนาอย่างจงใจที่เกิดขึ้นในสภาพการเรียนการสอน ซึ่งครูและโรงเรียนทำได้ดีกว่าครอบครัว เช่น การสร้างบรรยากาศของความยุติธรรมและความเสมอภาคในโรงเรียน โรงเรียนมีสภาพที่เอื้อต่อการการปลูกฝังให้เด็กเข้าใจและซาบซึ้งได้ดี เป็นต้น

สุโท เจริญสุข (2519 : 69 - 70) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการสร้างวินัยในตนเองไว้ดังนี้

1. ครูจะต้องเต็มใจและพร้อมให้ความช่วยเหลือเด็ก ยินดีให้คำแนะนำตักเตือน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย และรู้วิธีการศึกษาเด็กเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคลอย่างดี
2. จัดสภาพของโรงเรียนห้องเรียนให้น่าอยู่ น่าเรียน สะอาดเรียบร้อยและมีอุปกรณ์ครบถ้วน
3. จัดวางระเบียบวินัยร่วมกันกับนักเรียนเสมอ ไม่ทำตามใจครูแต่ฝ่ายเดียว
4. จัดหาหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนตามวุฒิภาวะความต้องการและความสนใจของเด็ก
5. เปิดบริการแนะแนวขึ้นในโรงเรียน เพื่อช่วยเด็กที่เป็นปัญหา
6. ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กตลอดเวลา
7. ส่งเสริมให้เด็กหัดปกครองตนเองให้มากเท่าที่จะทำได้

สำหรับการให้นักเรียนร่วมกันในการวางระเบียบวินัยและการส่งเสริมให้นักเรียนฝึกหัดปกครองตนเองนั้นต้องให้เด็กมีความพร้อมเสียก่อน โดยการวางพื้นฐานในเรื่องความรับผิดชอบความมีเหตุผล การควบคุมตนเอง ความเห็นแก่ส่วนรวม เข้าใจและรู้จักกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่งจะทำให้ประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

ระวี ภาวิไล (2531 : 119 - 126) ได้กล่าวถึงอุดมคติการศึกษาสมบูรณ์เพื่อนำไปสู่การมีวินัยในตนเอง โดยนำเอาหลักของสัปปุริสธรรมมาช่วยในการอบรม ดังนี้

1. การให้ความรู้เรื่องกฎธรรมชาติของสิ่งทั้งหลายในปรากฏการณ์ของโลกและชีวิตในสังคมมนุษย์ให้กว้างขวางและลึกซึ้ง (ธัมมัญญตา : รู้เหตุ)
 2. สอนเพื่อให้หยั่งรู้ความหมายอุดมคติของชีวิตตามความเป็นจริง และสามารถที่จะสร้างสรรค์อุดมคติชีวิต ให้สอดคล้องกับกฎธรรมชาติและเป็นไปได้คือ แสวงหาความหมายในกิจการของชีวิตประจำวัน ซึ่งควรดำเนินไปสู่ผลอันดีงาม (อัตถัญญตา : รู้ผล)
 3. สอนให้รู้จักตนเองอย่างเบ็ดเสร็จทั้งทางด้านกายและจิตใจ โดยจะต้องเข้าใจธรรมชาติของตนเองซึ่งประกอบด้วยรูปร่างและจิตใจ เพื่อพัฒนาจิตใจและร่างกายให้มีสุขภาพสมบูรณ์ซึ่งอาจทำได้โดยการฝึกสมาธิ (อัตถัญญตา : รู้ตน)
 4. ให้นำ ความรู้เรื่องกฎเกณฑ์และความหมายของชีวิต และโลกมาใช้ประโยชน์ สร้างเสริมความสะดวกสบาย ในการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างพอเหมาะพอดี นั่นคือการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ให้เหมาะสมไม่มากไม่น้อยเกินไป จนทำให้เกิดการทำลายสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมไป (มัตถัญญตา : รู้ประมาณ)
 5. การเรียนรู้เพื่อกำหนดจังหวะชีวิต ให้ถูกต้องสอดคล้องกับกาลเวลานั้นคือการตัดสินใจเลือกสรรความรู้ความเข้าใจเพื่อนำมาใช้ได้เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ (กาลัญญตา : รู้เวลา)
 6. สอนให้นักเรียนรู้จักชุมชนและสังคมที่จะต้องเข้าไปมีความสัมพันธ์ด้วย อาจจะโดยในฐานะสมาชิกที่ดีหรือฐานะที่ต้องติดต่อประสานงานในลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งก็คือ ต้องศึกษาถึงภาษา วัฒนธรรม ประเพณีอารยธรรมของสังคมและชุมชนนั้นๆ ในทุกระดับเพื่อ จะได้มีความสัมพันธ์ที่ดีงามราบรื่น (ปริสัจญตา : รู้บริษัทและชุมชน)
 7. อบรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ รวมทั้งสัตว์โลกทั้งหลายซึ่งมีลักษณะอุปนิสัยใจคอ พื้นเพจิตใจ และสติปัญญายิ่งหย่อนแตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันมีต่อกันยังประโยชน์สูงสุดต่อทุกฝ่าย (บุคคัญญตา : รู้บุคคล)
- สรุปได้ว่าสังคมในโรงเรียนและในห้องเรียนนั้นต้องมีระเบียบเพื่อให้นักเรียนได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ วินัยในตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ครูควรปลูกฝังให้เด็กนักเรียนอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เขามีความรับผิดชอบ มีเหตุผล สามารถควบคุมตนเอง ได้โดยไม่ต้องอาศัยการบังคับจากภายนอก ซึ่ง

จะเป็นผลให้สังคมใน โรงเรียนและห้องเรียนมีความสุขสงบ ในการสร้างวินัยในตนเองให้กับนักเรียน นั้น ครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรับผิดชอบเพื่อเป็นแบบอย่างอันดี ให้กับนักเรียน

ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน

วินัยในตนเอง มีลักษณะการแสดงออกทางจริยธรรมและคุณธรรมของบุคคลมากกว่าและ สำคัญกว่าลักษณะของความรู้ตัวชั่วและความสามารถกระทำดีกระทำชั่วด้วย ฉะนั้นจึงควรให้ความสนใจเกี่ยวกับที่มาและการเจริญเติบโตของจิตและลักษณะการมีวินัยในตนเอง นักจิตวิทยาพัฒนาการ ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้มานานแล้ว และมีความเห็นว่าความมีวินัยในตนเองหรือ ความสามารถควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง เป็นหลักชัยของการพัฒนาทางจิตของบุคคล ความมีวินัยในตนเองจึงเป็นลักษณะสำคัญของผู้ที่มีความวุฒิภาวะทางจิต และสามารถจะใช้เป็นเครื่องมือวัดระดับ พัฒนาการทางจิตของบุคคลได้ด้วย (สายพิน ปรุงสุวรรณ. 2538 : 9 ; อ้างอิงมาจาก โสภภาพร แก่นเพ็ชร. สัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้น - นักเรียน และความมีวินัย ในตนเองของนักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ ๖ ใน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. 2530 : 20 - 30)

สายพิน ปรุงสุวรรณ (2538 : 9 ; อ้างอิงมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิ. จิตวิทยาการปลูกฝัง วินัยแห่งตน. 2523 : 6 - 9) ได้สรุป ทฤษฎีของแมเรอร์ไว้ว่าการเกิดวินัยในตนเองของบุคคลแต่ละคน นั้นนักทฤษฎีจิตวิทยาเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกเกิดจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา จุดเริ่มต้น คือความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับมารดาผู้เลี้ยงดูอันจะนำไปสู่ความสามารถในการควบคุมตนเองเมื่อ โตขึ้นทารก และเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดู โดยการเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้นด้วย

Piaget. (นราพร ทับถม. 2538 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. The Moral Judgment of the Child. 1962 : 16 - 19) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์แสวงหา มาจากกฎต่างๆ และกำหนด เป็นแนวทางของสังคม หรือพฤติกรรมระหว่างบุคคล กล่าวโดยสรุป จริยธรรม หมายถึง ความเข้าใจ ในแนวทางของการประพฤติดีประพฤติชอบ ทั้งทางกาย วาจา และใจ เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป้าหมายสูงสุดของจริยธรรม คือการแสดงออกในรูปพฤติกรรมซึ่งเป็นผลของการกระทำ ในปัจจุบันและเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางปัญญา

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2529 : 28 - 29 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. Vita Humane. 1963 : 11- 33) ได้กล่าวถึง Kohlberg. ซึ่งสนใจศึกษาทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Piaget. และได้ ขยายทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 หลัก การเชื่อฟัง และหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เด็กแรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 7 ปี ซึ่งชอบใช้หลักการเชื่อฟังและ หลีกเลี่ยงไม่ให้ได้รับโทษและจะเลือกกระทำในทางที่จะเกิดประโยชน์กับตัวเองมากกว่าเด็กระยะนี้ เข้าใจความดีว่าหมายถึงสิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษหรือถูกตำหนิ เช่น เด็กยอมทำการบ้านเพราะกลัวครู

ทำโทษเป็นต้น ถ้าเด็กทำการบ้านเองโดยถือว่าเป็นหน้าที่ของนักเรียน ย่อมเห็นว่าเด็กดังกล่าวมีจริยธรรมสูงกว่าขั้นที่ 1

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) อายุ 7 - 10 ปีขั้นนี้เด็กจะค่อย ๆ เน้นความสำคัญของการได้รับรางวัลและคำชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้กับเด็กกระทำความดีได้มากกว่าการดูค่าหรือขู่ว่าจะลงโทษ เช่นเด็กจะช่วยพ่อแม่ทำงานก็เพื่อว่าจะได้รับคำชมเชย ถ้าเด็กช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านทั้งต่อหน้าและลับหลัง โดยมิได้หวังรางวัล แสดงว่าเด็กมีจริยธรรมสูงกว่าขั้นที่ 2 จริยธรรมของบุคคลในขั้นนี้จะเน้นในด้านการรับคำชมเชยและรางวัลมากกว่าการถูกลงโทษ

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามเพื่อน (Good Boy Orientation) อายุ 10 - 13 ปีขั้นนี้เด็กอย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนมาก ต้องการให้กลุ่มยอมรับจึงทำตามบุคคลที่ตนเห็นว่าดีงามคือเอาอย่างการเป็นคนดี (Good Boy, Nice Girl) เด็กวัยนี้ส่วนมากจะทำตามในสิ่งที่ตนตัดสินว่าคนอื่นจะเห็นด้วยเพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูงและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เช่น เพื่อนชวนหนีโรงเรียนก็ไปกับเขาไม่ได้มีความคิดเป็นของตนเองจริยธรรมของบุคคลในขั้นนี้เน้นหนักด้านการทำตามคนอื่นมากกว่าคำนึงถึงเรื่องการถูกลงโทษและรางวัล

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ (Authority and Social order Maintaining Orientation) อายุ 13 - 16 ปีเด็กในวัยนี้จะมีความรู้และประสบการณ์ว่า แต่ละกลุ่มจะมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือและเขาก็มีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่มมีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มพอสมควรเข้าใจบทบาทของผู้อื่น การกระทำที่ถูกต้องจะพิจารณาเพื่อกลุ่มและส่วนรวม เช่น นักเรียนทำเวรในวันที่ได้รับมอบหมายโดยมีความรับผิดชอบอย่างสูงยิ่ง จริยธรรมขั้นนี้เน้นเรื่องการกระทำตามหน้าที่ในหมู่คณะทำตามขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมมากกว่าการลงโทษ รางวัล และการทำตามเพื่อน

ขั้นที่ 5 หลักการกระทำตามสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) อายุ 16 ปีขึ้นไปขั้นนี้บุคคลจะกระทำตามเพื่อหลบหลีกมิให้ถูกตราหน้าว่าเป็นคนขาดเหตุผลเป็นคนไม่แน่นอน คำว่าหน้าที่ของบุคคลในขั้นนี้หมายถึงการทำการตกลงหรือให้สัญญาไว้กับผู้อื่น ไม่พยายามลิดรอนสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีความเคารพตนเองและต้องการให้ผู้อื่นเคารพตนเองด้วย ถือว่าสัจจะหรือวาจาเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การรักษาสัจจะไว้ดังกล่าวที่ว่า "เสียชีพอย่าเสียสัตย์" จะเป็นการเพิ่มคุณค่าของบุคคลยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 หลักอุดมคติสากล (Conscience or Principle Orientation) ขั้นนี้เกิดกับวัยรุ่นผู้ใหญ่บุคคลในขั้นนี้จะมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจ เช่น ยึดหลัก หิริ โอตตัปปะ ซึ่งมีความละเอียดใส่ใจตนเองในการที่จะกระทำชั่วและเกรงกลัวต่อบาป และเป็นบุคคลที่เสียสละเพื่อสังคมอย่างแท้จริงเป็นตัวอย่งที่ดีในสังคม

Kohlberg เชื่อว่าพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะดำเนินไปตามขั้นตอน จากขั้นหนึ่งเรื่อยไปจนถึงขั้นที่หกจะข้ามขั้นมิได้และพัฒนาการจะชะงักอยู่ขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางด้านสติปัญญาและเหตุการณ์ทางสังคม และผู้ใหญ่ส่วนมากจะมีพัฒนาการทางจริยธรรม ถึงขั้นที่สี่เท่านั้น

Wiggins and others (วาสนา บุญจันทร์. 2539 : 29 ; อ้างอิงมาจาก Wiggins and others. The Psychology of Personality Reading. 1971 : 289) ได้อ้างถึงผลการวิจัยของ Gough ที่ศึกษาเกี่ยวกับวินัยในตนเอง พบว่า ผู้มีวินัยในตนเองสูง จะมีความรับผิดชอบมาก มีความวิตกกังวลน้อย มีความอดทน มีเหตุผล มีความยืดหยุ่นในความคิดและพฤติกรรมทางสังคมและยังพบว่า โดยทั่วไปจะมีสุขภาพดีกว่าผู้ที่ขาดวินัยในตนเองด้วย

Leonard (วาสนา บุญจันทร์. 2539 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Leonard. Foundation of Learning in Childhood Education. 1963 : 449) ให้ข้อคิดว่าพ่อ แม่ครูและผู้ใหญ่อื่นๆ อาจจะเป็นผู้ให้บทเรียนที่ดีแก่เด็กในการพัฒนาบังคับตนเอง และในขณะที่เด็กนั้นอาจจะยับยั้งการพัฒนานั้นถ้าบุคคลเหล่านี้ไม่ได้สร้างบรรยากาศของความรักและช่วยเหลือเด็กหรือมีความคาดหวังเอาากับเด็กมากเกินไป ผู้ฝึกวินัยเข้มงวดเกินไป จนขาดความเข้าใจต่อความรู้สึกของเด็กซึ่งจะกลับกลายเป็นการสร้างปัญหาให้แก่เด็ก

Hoffman (ทัศนีย์ อินทรบำรุง. 2539 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman. Moral Development in Carmichael's Manual of Child Psychology. 1970 : 286) ซึ่งได้ศึกษาการฝึกวินัย 3 วิธี ได้แก่การให้เหตุผล การปล่อยปละละเลย การรวมอำนาจ ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่ฝึกวินัยโดยการให้เหตุผลจะทำให้เด็กมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการฝึกวินัยโดยบิดามารดาปล่อยปละละเลยหรือรวมอำนาจ

สมยศ พุทธนิมิต (2533 : 37) ได้ศึกษาทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อสภาพห้องเรียน วิธีการดำเนินงานและพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของครูที่ได้รับการฝึกอบรมกับครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมและทัศนคติของนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการฝึกอบรมกับนักเรียนในชั้นครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าครูส่วนหนึ่งยอมรับในโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัยและนักเรียนในชั้นของครูที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการรักษาระเบียบวินัยมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนมากกว่านักเรียนในชั้นของครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมาก่อน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับวินัยในตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549 : 3 - 6) ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 6 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีความกตัญญูกตเวที

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของส่วนตน และส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

ตัวบ่งชี้ที่ 6 ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย นิยมไทย และดำรงไว้ซึ่ง

ความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มี 2 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมกิจกรรม/โครงการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มี 5 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีทักษะในการจัดการและทำงานให้สำเร็จ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 เพียรพยายาม ขยัน อดทน ละเอียดรอบคอบในการทำงาน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ทำงานอย่างมีความสุข พัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาที่มีวิचारณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์คิดได้ตรง และมโนวิสัยทัศน์มี 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์สรุปความคิดรวบยอด คิดอย่างเป็นระบบ และมีการคิดแบบองค์รวม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 สามารถคาดการณ์กำหนดเป้าหมาย และแนวทางการตัดสินใจได้

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มี 5 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3 สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่างๆ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ตัวบ่งชี้ที่ 5 สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มี 3 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล

ตัวบ่งชี้ที่ 2 สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัว ใช้ห้องสมุดแหล่งความรู้และสื่อต่างๆ ได้ทั้งใน และนอกสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ 3 มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มี 4 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ปกป้องตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

ตัวบ่งชี้ที่ 4 มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและให้เกียรติผู้อื่นตัวบ่งชี้ที่ 5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น

มาตรฐานที่ 8 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา มี 3 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านศิลปะ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านดนตรี/นาฏศิลป์

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ชื่นชม ร่วมกิจกรรม และมีผลงานด้านกีฬา/นันทนาการ

เทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2546 : 68 -74) กล่าวไว้ดังนี้ เทคนิคกระบวนการที่มีส่วนร่วมแบบ AIC (Appreciation Influence Control) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะส่งเสริมให้คนมีความรักกันและมีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำใดๆ วิธีการของ AIC นั้น มีการพัฒนาและวิจัยมากกว่า 50 ปี AIC นั้นเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2533 โดย Dr. William E. Smith และ Ms. Turid Sato แห่งสถาบัน ODII (Organizing for Development International Institute) ได้มาดำเนิน โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเรื่องขีดความสามารถของสตรีในการจัดงานพัฒนาหมู่บ้าน โดยมีสถาบันของประเทศไทย 2 แห่ง ร่วมในการวิจัยด้วย ได้แก่ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) และสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน (PAD) หลังจากนั้น ODII ได้มาแนะนำและมาเป็นพี่เลี้ยงในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้ “กระบวนการ เอ ไอ ซี” (AIC Process) เรื่อง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในการพัฒนาชนบท เมื่อวันที่ 28 - 31 มกราคม 2535 ผู้จัดประชุมคือสำนักงาน

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ร่วมกับคณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนและ
วิทยากรผู้ดำเนินการประชุม ประกอบด้วยบุคคลที่ODII ช่วยฝึกอบรมให้ล่วงหน้า เป็นคนไทยมี
จำนวนทั้งสิ้น 6 คนในระหว่างการประชุม Dr.William E. Smith และ Ms.Turid Sato คอยให้
การแนะนำอยู่หลังจากในระหว่างหยุดพักแต่ไม่ได้มีบทบาทโดยตรงในการดำเนินการประชุม

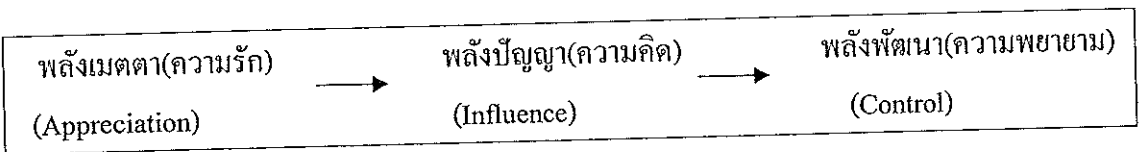
ขั้นตอนกระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC

เทคนิคกระบวนการที่มีส่วนร่วมแบบ AIC เป็นวิธีการและเทคนิคในการรวมคนที่จะทำ
งานร่วมกันทั้งหมดในหน่วยงานหรือองค์กรเข้ามาประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งมีการดำเนิน
การหลักๆ 3 ขั้น

ขั้นที่ 1 = A (Appreciation) คือการทำให้ทุกคนให้การยอมรับและชื่นชม

(Appreciation) โดยไม่รู้สึกรังหรือแสดงการต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์

ในกระบวนการขั้นนี้ทุกคนจะมีโอกาสแสดงออกอย่างทัดเทียมกันด้วยภาพข้อเขียนและ
คำพูด ว่าเขาเห็นสถานการณ์เป็นอย่างไรและเขาอยากจะทำความสำเร็จในอนาคตขององค์กรเป็น
อย่างไรซึ่งจะทำให้ทุกคนได้มีโอกาสใช้ทั้งข้อเท็จจริง เหตุผล และความรู้ ตลอดจนการแสดงออกใน
ลักษณะต่างๆ ตามที่เป็นจริงเมื่อทุกคนได้แสดงออกโดยได้รับการยอมรับจากคนอื่นๆ จะให้ทุกคนมี
ความรู้สึกที่ดี มีความสุข มีความอบอุ่น และเกิดพลังที่เรียกว่า “พลังร่วม” ขึ้นระหว่างคนที่มา
ประชุมด้วยกัน ในช่วงของการแสดงออกว่าแต่ละคนอยากเห็นความสำเร็จในอนาคตเป็นอย่างไร
เป็นการใช้จินตนาการที่ไม่ถูกจำกัดด้วยปัจจุบันและสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดพลัง
ความคิดสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล การมองภาพกว้าง มองหลากหลาย และการคิดสิ่งแปลกใหม่
ได้คิดว่า การมองจากสภาพปัญหาหรืออุปสรรคข้อขัดข้องในปัจจุบัน นั่นคือ การใช้ “จินตนาการ”
(Imagination) ดังกล่าวช่วยให้เกิด “วิสัยทัศน์” (Vision) ได้ง่ายขึ้น และเมื่อนำวิสัยทัศน์แต่ละคนมา
รวมกันก็จะบังเกิดพลังมากขึ้นกลายเป็น “วิสัยทัศน์ร่วม” (Shared Vision) หรือ “อุดมการณ์ร่วม”
(Share Ideal) ซึ่งได้แก่สิ่งที่มุ่งมาดปรารถนาอย่างสูงสุดร่วมกันนั่นเอง

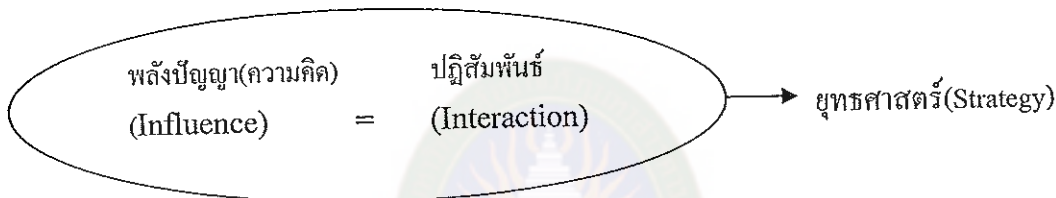


ขั้นที่ 2 = I (Influence) คือ การใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แต่ละคนมีอยู่ มาช่วยกัน
กำหนดวิธีการสำคัญ หรือ “ยุทธศาสตร์”(Strategy) ที่จะทำให้บรรลุ “วิสัยทัศน์ร่วม” (Shared Vision)
หรือ “อุดมการณ์ร่วม” (Share Ideal) ของกลุ่ม (ที่มาประชุม) ได้อย่างดีที่สุด

ในขั้นนี้ ทุกคนยังมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะให้ข้อคิดเห็นว่าวิธีการสำคัญที่จะทำให้บรรลุ
“วิสัยทัศน์ร่วม” หรือ “อุดมการณ์ร่วม” นั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง

เมื่อทุกคนได้แสดงความคิดเห็นแล้วจะนำ“วิธีการ” ที่เสนอแนะทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ แยกแยะและพิจารณาร่วมกัน จนกระทั่งได้ “วิธีการสำคัญ” ที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกันว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จตามที่กลุ่มต้องการ

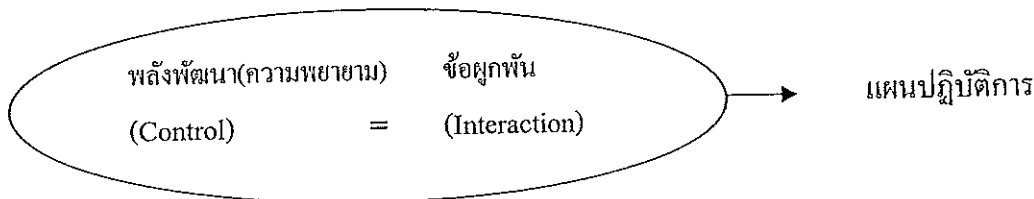
ในการพิจารณาเลือก “วิธีการสำคัญ” ดังกล่าว สมาชิกกลุ่มจะมี“ปฏิสัมพันธ์” (Influenceหรือ Interaction) ซึ่งกันและกันสูงรวมถึงการถกเถียงโต้แย้งด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้“วิธีการ” ที่กลุ่มเห็นร่วมกันว่าดีที่สุดในเรื่องใดก็ตามเนื่องจากการถกเถียงโต้แย้งในระดับ“วิธีการ” โดยที่ยังมี “เป้าหมาย”หรือ “อุดมการณ์”ร่วมกันฉะนั้นกลุ่มยังคงมีแนวโน้มที่จะรักษาความรักความสามัคคีไว้ได้โดยไม่ยากนัก



ขั้นที่ 3 = C (Control) คือการนำ“วิธีการสำคัญ” มากำหนดเป็น “แผนปฏิบัติการ”(Action Plan) อย่างละเอียดว่า ทำอะไร มีหลักการและเหตุผลอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไร ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักใครต้องให้ความร่วมมือจะต้องใช้งบประมาณเท่าไร จากแหล่งใดจะมีรายได้จากการดำเนินการดังกล่าวหรือไม่ ถ้ามีประมาณเท่าไร และรายละเอียดอื่นๆ ตามที่กล่าวควรระบุไว้ด้วย

ในขั้นนี้สมาชิกกลุ่มจะเลือกเองมาสมัครใจเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องใด จะให้ความเป็นผู้ร่วมมือในเรื่องใด จะเป็นผู้ร่วมคิดแผนปฏิบัติการข้อใดเป็นการกำหนด “ข้อผูกพัน”(Commitment)ให้ตนเองเพื่อ “ควบคุม”(Control) ให้เกิดการกระทำอันจะนำไปสู่การบรรลุที่เป็นเป้าหมายหรืออุดมการณ์ร่วมกันของกลุ่มในที่สุด

นอกจากการเข้ารับผิดชอบหรือให้ความร่วมมือตาม “แผนปฏิบัติการ” ที่กลุ่มร่วมกันกำหนดขึ้นแล้ว สมาชิกกลุ่มแต่ละคนอาจกำหนด “ข้อผูกพันเฉพาะตัว” ได้อีกด้วย เพื่อเป็นการใช้พลังในส่วนของตนเองแต่ละคนให้เกิดผลในทางสร้างสรรค์มากที่สุด



การประยุกต์ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบ AIC ในการบริหารงานกิจการนักเรียน
สถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคมได้ประยุกต์ใช้กระบวนการ AIC ให้เหมาะสมกับ
สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย ในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนากลุ่มคน องค์กร ชุมชน และสังคม
ดังนี้

1. Appreciative Phase เน้นการใช้“พลังเมตตา” (ความรัก) ได้แก่

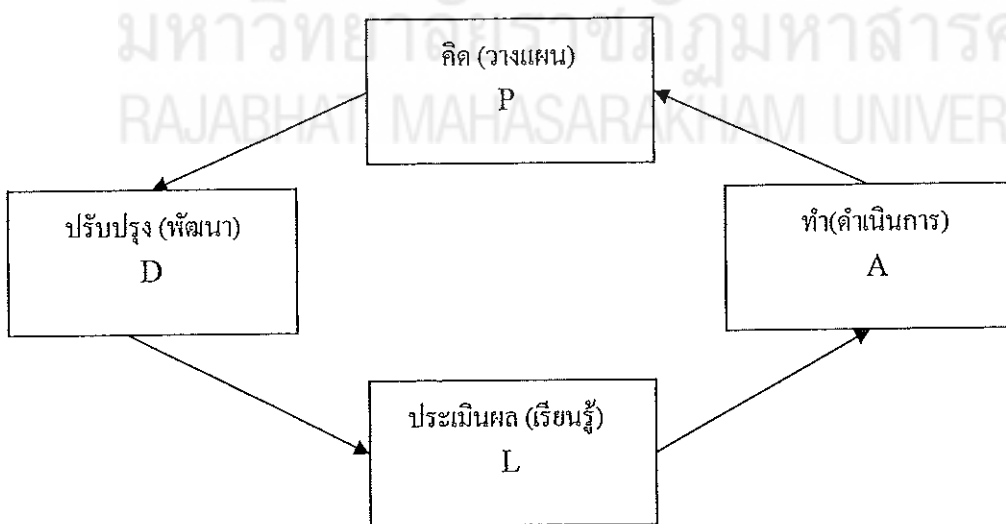
- 1.1 สร้างความเป็นมิตร ความปรารถนาดีต่อกัน
- 1.2 รู้จักสามัคคี เข้าใจ เห็นใจซึ่งกันและกัน
- 1.3 รับฟัง ให้เกียรติกัน

2. Influence Phase เน้นการใช้“พลังปัญญา” (ความคิด) ได้แก่

- 2.1 ความคิดสร้างสรรค์ความคิดริเริ่ม
- 2.2 คิดค้น เสาะหา
- 2.3 การวิเคราะห์การสังเคราะห์
- 2.4 การเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์จากการปฏิบัติจริง

3. Control Phase เน้นการใช้“พลังพัฒนา” (ความพยายาม) ได้แก่

การคิด → ทำ → ประเมินผล → ปรับปรุง



แผนภาพที่ 2 วงจรแห่งการพัฒนา

ที่มา : บุญเลี้ยง ทุมทอง (2546 : 71)

2. โครงการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนบ้านโคกสำโรง

ความเป็นมา

สภาพปัญหาของการบริหารงานในโรงเรียนบ้านโคกสำโรง งานที่เป็นปัญหามากที่สุดต้องแก้ไขและพัฒนาอย่างเร่งด่วน คือ กลุ่มงานการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน ซึ่งอยู่ในแผนงานการบริหารทั่วไป โดยระบุถึงสาเหตุของปัญหาว่านักเรียนส่วนมากไม่มีวินัยในตนเอง ในเรื่องความมีเหตุผลความรับผิดชอบและความสามารถในการควบคุมตนเอง จากสาเหตุดังกล่าวส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาตามมามากมาย เช่น ขาดเรียน แต่งกายผิดระเบียบ ชอบทำลายสมบัติของโรงเรียน ขโมยทรัพย์สินผู้อื่น ไม่ตรงต่อเวลา ไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ไม่มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง โรงเรียนและสังคม การใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ไม่เชื่อฟังครูเกียรติคุณ ทะเลาะวิวาทกันเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เป็นต้น การใช้ระเบียบข้อบังคับของทางโรงเรียน การลงโทษ การใช้จิตวิทยา และกระบวนการต่างๆ ยังไม่ส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมในการรักษาวินัยในตนเองดีขึ้นได้

ดังนั้น ผู้บริหาร และคณะกรรมการนักเรียน จึงได้จัดการประชุมแบบมีส่วนร่วม AIC เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและได้ข้อสรุปว่าให้โรงเรียนจัดทำโครงการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสำโรง ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการตลอดปีการศึกษา 2554 เมื่อดำเนินงานตามโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ให้ทำการประเมินโครงการเพื่อนำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนในโรงเรียนบ้านโคกสำโรงให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 ต่อไป

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยีต่างๆ แต่ความเจริญทางด้านจิตใจของผู้คนกลับเป็นไปอย่างช้าๆ ผู้คนส่วนมากเกิดความนิยมด้านวัตถุ ไม่ค่อยมีวินัยในตนเองในการดำรงชีวิตประจำวันและขาดความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้เกินความจำเป็น สภาพแวดล้อมถูกทำลายอย่างรวดเร็ว วัฒนธรรมและจารีตประเพณีที่ดีงามถูกละเลย จึงเกิดปัญหาตามมามากมายและนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้คนเปลี่ยนไปเป็นสังคมที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว แกร่งแข็งชิงดีชิงเด่น ไม่เคารพกฎหมาย ไม่มีวินัยในตนเอง คุณธรรมจริยธรรมลดลง เยาวชนและนักเรียน มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนมากขึ้นทุกวัน เป็นต้น สังคมในปัจจุบัน และอนาคตจึงต้องการคนดีมีวินัยในตนเอง มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ และสามารถควบคุมตนเองในการประพฤติปฏิบัติ แต่สิ่งที่ดีและมีความถูกต้อง นักเรียนในปัจจุบันถือว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน และประเทศชาติในอนาคตข้างหน้า ถ้านักเรียนในปัจจุบันเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยเฉพาะการมีวินัย

ในตนเอง มีเหตุผล มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถในการควบคุมความประพฤติตนเองในการปฏิบัติต่อครอบครัว เพื่อน ครูญาติพี่น้อง และผู้อื่น ย่อมจะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติต่อไป

โรงเรียนบ้านโคกสำโรงมีปัญหาในเรื่องนักเรียนขาดคุณธรรม จริยธรรม มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากนักเรียนส่วนมากไม่มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนโดยปราศจากหลักการและเหตุผล ไม่มีความรับผิดชอบและไม่สามารถควบคุมตนเองในการปฏิบัติทั้งต่อตนเองและส่วนรวมทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น การทะเลาะวิวาท การลักขโมยสิ่งของ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ไม่ตรงต่อเวลา มาโรงเรียนสาย และไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน เป็นต้น

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้นักเรียนได้รับความรู้เรื่องคุณธรรมจริยธรรมที่ถูกต้องได้ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวมและได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาวินัยในตนเองจึงได้จัดทำ โครงการพัฒนาวินัย ในตนเองของนักเรียนเพื่อพัฒนาวินัย ในตนเองของนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับของ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ได้พัฒนาวินัยในตนเอง ด้านความมีเหตุผล
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ได้พัฒนาวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน ได้พัฒนาวินัยในตนเอง ด้านความสามารถในการควบคุม

ตนเอง

เป้าหมาย

1. นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสำโรงตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคนได้รับการพัฒนาวินัยในตนเองด้านความมีเหตุผล ความรับผิดชอบ และความสามารถในการควบคุมตนเองภายในปีการศึกษา 2554

2. นักเรียนโรงเรียนบ้านโคกสำโรงร้อยละ 95 มีวินัยในตนเองด้านความมีเหตุผล ความรับผิดชอบและความสามารถในการควบคุมตนเองสูง

วิธีการดำเนินโครงการ

1. เตรียมการ
2. ประชุมวางแผนการดำเนินโครงการ
3. ปฏิบัติการตามแผน/โครงการ
4. ประเมินผลการดำเนินโครงการ

รายละเอียดในการดำเนินโครงการ

1. ขั้นเตรียมการ

โรงเรียนบ้านโคกสำโรงได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงาน ตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน 4 แผนงาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคลากรและการบริหารทั่วไป พบว่า โรงเรียนมีปัญหาและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงหลายประการและปัญหาที่จำเป็นต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก คือ ปัญหาด้านวินัยในตนเองของนักเรียน ซึ่งเป็นปัญหาของงานส่งเสริมกิจการนักเรียน แผนงานการบริหารทั่วไป ปัญหาดังกล่าวทางโรงเรียนยังไม่เคยให้ความสำคัญมาก่อน ปัจจุบันได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหา คือเมื่อโรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนจะส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนในด้านอื่นๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรม การใช้ชีวิตอยู่ในสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่างๆ ติดตามมา เช่น การพัฒนาด้านอาคารเรียนและอาคารประกอบ สิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์ภายในโรงเรียน ห้องน้ำห้องส้วม และความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึง ได้จัดประชุมแบบมีส่วนร่วมผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการนักเรียน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาในอดีต และสภาพปัญหาในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียนเพื่อพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน สาเหตุและอุปสรรคในการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน ร่วมกันพิจารณา และระบุปัญหาเป็นข้อๆ แล้วจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

ตารางที่ 1 คุณลักษณะพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นปัญหา

ลำดับที่	พฤติกรรมที่เป็นปัญหา
1.	คุณลักษณะวินัยในตนเองด้านความมีเหตุผล
2.	คุณลักษณะวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ
3.	คุณลักษณะวินัยในตนเองด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง

2. ขั้นการจัดทำแผน

วิธีดำเนินการ ผู้บริหาร คณะครู คณะกรรมการนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการประชุมระดมสมองโดยใช้กระบวนการของ AIC เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา มี 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 การใช้พลังความรัก ความเมตตา (Appreciative Phase) ทุกคนแสดงออกอย่างหัดเทียมกันด้วยภาพข้อเขียนและคำพูด ว่าเขาเห็นสภาพปัญหาเป็นอย่างไร และเขาอยากให้เห็น

ความสำเร็จในอนาคตของโรงเรียนเป็นอย่างไรซึ่งจะทำให้ทุกคนได้มีโอกาสใช้ทั้งข้อเท็จจริง เหตุผล และความรู้ตลอดจนการแสดงออกในลักษณะต่างๆ ตามที่เป็นจริงเมื่อทุกคนได้แสดงออกโดยได้รับการยอมรับจากคนอื่น ๆ ทำให้ทุกคนมีความรู้สึกที่ดีมีความสุข มีความอบอุ่น และเกิดพลังที่เรียกว่า "พลังร่วม" ขึ้น ระหว่างที่มาประชุมด้วยกันในช่วงของการแสดงออกของแต่ละคนอยากเห็นความสำเร็จในอนาคตเป็นอย่างไร เป็นการใช้จินตนาการที่ไม่ถูกจำกัดด้วยปัจจุบันและสถานการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดพลังความคิดสร้างสรรค์ มองการณ์ไกล การมองภาพกว้าง มองหลากหลายและการคิดสิ่งแปลกใหม่ได้ดีกว่าการมองจากสภาพปัญหาหรืออุปสรรคข้อขัดข้องในปัจจุบันนั้นคือการใช้ "จินตนาการ" (Imagination) ดังกล่าวช่วยให้เกิด "วิสัยทัศน์" (Vision) ได้ง่ายขึ้นและเมื่อนำวิสัยทัศน์แต่ละคนมารวมกันก็จะยิ่งมีพลังมากขึ้นกลายเป็น วิสัยทัศน์โรงเรียน

2.2 การใช้พลังปัญญา (Influence Phase) ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะให้ข้อคิดเห็น ว่าวิธีการสำคัญที่จะทำให้บรรลุ "วิสัยทัศน์ร่วม" หรือ "อุดมการณ์ร่วม" นั้นประกอบด้วยอะไรบ้างเมื่อทุกคนได้แสดงความคิดเห็นแล้วนำ "วิธีการ" ที่เสนอแนะทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่ แยกแยะ และพิจารณาร่วมกัน โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม จนกระทั่งได้วิธีการสำคัญหรือยุทธศาสตร์ที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกันว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน

2.3 การใช้พลังพัฒนา (Control Phase) ทุกคนร่วมกันกำหนด แผนปฏิบัติการ (Action Plan) อย่างละเอียดว่า แต่ละยุทธศาสตร์จะทำอะไรบ้าง มีหลักการและเหตุผลอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไร กิจกรรมมีอะไรบ้าง ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ใครต้องให้ความร่วมมือ ใช้ทรัพยากรอะไรบ้าง จะต้องใช้งบประมาณเท่าไร ระยะเวลาดำเนินการเมื่อไร และรายละเอียดอื่นๆ ตามที่กล่าวควรระบุไว้ด้วย และขออนุมัติโครงการต่อผู้บริหารเพื่อบรรจุในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

ตารางที่ 2 วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และโครงการพัฒนาวิสัยในตนเองของนักเรียน

วิสัยทัศน์	ยุทธศาสตร์	โครงการ
โรงเรียนบ้านโคกสำโรง มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐาน แสดง ความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลมี วิสัยในตนเองอันเป็นพื้นฐานที่ จะดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสุข	การพัฒนาวิสัยในตนเอง ของ นักเรียน 1. ด้านความมีเหตุผล 2. ความรับผิดชอบ 3. ความสามารถในการ ควบคุมตนเอง	โครงการพัฒนาวิสัยในตนเอง ของนักเรียน 1. กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน 2. กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่ 3. กิจกรรมประกวดนักเรียนดีเด่น 4. กิจกรรมประชุมนักเรียนประจำ สัปดาห์ 5. กิจกรรมวันกีฬา (Sport Day) 6. กิจกรรมตรงต่อเวลา

3. ขั้นตอนปฏิบัติการ

วิธีดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ โครงการ กิจกรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายดำเนินงาน ตามแผนการดำเนิน โครงการและกระบวนการต่าง ๆ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ทุกคน เข้าร่วมกิจกรรมตามตารางที่แสดงไว้ ครูประจำชั้นให้ความร่วมมือและสนับสนุนผู้บริหารอำนวยความสะดวก กำกับ ติดตาม และนิเทศ ตามปฏิทินของกิจกรรม จำนวน 6 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
2. กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่
3. กิจกรรมประกวดนักเรียนดีเด่น
4. กิจกรรมประชุมนักเรียนประจำสัปดาห์
5. กิจกรรมวันกีฬา (Sport Day)
6. กิจกรรมตรงต่อเวลา

ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ถึงวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2554

ตารางที่ 3 ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ที่	ระยะเวลา	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
1	1 – 4 พฤษภาคม 2553	เตรียมการ	ผู้บริหาร คณะครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา
2	5 พฤษภาคม 2553	ประชุมวางแผนการดำเนิน โครงการ(กระบวนการ AIC.)	ผู้บริหาร คณะครู และ คณะกรรมการสถานศึกษา นางมนเทียร รัตนศรี
3	16 พฤษภาคม 2553 – 20 มีนาคม 2554	กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน	นางมนเทียร รัตนศรี
	16 พฤษภาคม 2553 – 20 มีนาคม 2554	กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่	นายประยงค์ มาแสวง
	16 พฤษภาคม 2553 – 20 มีนาคม 2554	กิจกรรมประกวดนักเรียน ดีเด่น	นางสาวธิดารัตน์ ทองดี
	20 มีนาคม 2554	กิจกรรมประชุมนักเรียน ประจำสัปดาห์	นายไพฑูรย์ โจนจำ
	16 พฤษภาคม 2553 – 20 มีนาคม 2554	กิจกรรมวันกีฬา (Sport Day)	นายประยงค์ มาแสวง
	16 พฤษภาคม 2553 – 20 มีนาคม 2554	กิจกรรมตรงต่อเวลา	นายประยงค์ มาแสวง
4	21 – 25 มีนาคม 2553-	ประเมินผลการดำเนิน โครงการ	นางสร้อยเพชร ชารินทร์
5	26 – 30 มีนาคม 2554	สรุปรายงานการประเมิน โครงการ	นางสร้อยเพชร ชารินทร์

งบประมาณ

งบประมาณทางราชการ

จำนวน 8,000 บาท

งบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลหัวโทน

จำนวน 8,000 บาท

รวมทั้งสิ้น

จำนวน 16,000 บาท

ตารางที่ 4 รายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณ

ที่	รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคา หน่วยละ	จำนวนเงิน
1	จัดประชุมแบบมีส่วนร่วมตามรูปแบบ AIC			
	1.1 อาหารกลางวัน	25 ชุด	25	625
	1.2 อาหารว่าง	25 ชุด	15	375
2	จัดประชุมชี้แจงโครงการแก่ครูและนักเรียน			
	2.1 น้ำดื่ม	5 ถัง	10	50
	2.2 น้ำแข็ง	40 กก.	3	120
3	เอกสาร สื่อ วัสดุ- อุปกรณ์			
	3.1 กระดาษ A 4	20 รีม	105	2,100
	3.2 หมึกโรเนียว	2 หลอด	125	250
	3.3 กระดาษชาร์ต	50 แผ่น	12	600
	3.4 ปากกาเคมี	24 ค้าม	15	360
	3.5 กระดาษ A 4 สีทำปก	4 รีม	150	600
4	กิจกรรมอบรมคุณธรรมนักเรียน			
	4.1 ค่ารถติดต่อประสานงานวิทยากร	2 เที่ยว	150	300
	4.2 ค่ารับ-ส่ง วิทยากร	4 เที่ยว	150	600
	4.3 อาหารว่างวิทยากร	2 ชุด	50	100
5	กิจกรรมโรงเรียนนำอยู่			
	5.1 ถังขยะ	5 ถัง	120	600
	5.2 ไม้กวาดทางมะพร้าว	20 อัน	20	400
	5.3 ไม้กวาดดอกหญ้า	20 อัน	15	300
6	กิจกรรมประกวดนักเรียนดีเด่น			
	6.1 รางวัลนักเรียนดีเด่นระดับห้องเรียน	6 รางวัล	100	600
	6.2 รางวัลนักเรียนดีเด่นระดับโรงเรียน	1 รางวัล	300	300
	6.3 เกียรติบัตร	6 แผ่น	20	120

ที่	รายการ	จำนวน (หน่วย)	ราคา หน่วยละ	จำนวนเงิน
7	กิจกรรมประชุมนักเรียนประจำสัปดาห์			
	7.1 คู่มือนักเรียน	120 เล่ม	10	1,200
	7.2 คู่มือสวดมนต์ไหว้พระสำหรับนักเรียน	120 เล่ม	10	1,200
8	กิจกรรมวันกีฬา (Sport day)			
	8.1 ฟุตบอล	2 ลูก	700	1,400
	8.2 วอลเลย์บอล	2 ลูก	300	600
	8.3 แสนด์บอล	2 ลูก	250	500
	8.4 ตะกร้อ	2 ลูก	80	160
9	กิจกรรมตรงต่อเวลา			
	9.1 เกียรติบัตร	24 แผ่น	20	480
	9.2 นาฬิกาแขวน	4 เรือน	250	1,000
รวมเงิน				16,000

บุคลากรที่ร่วมดำเนิน โครงการ

1. ผู้บริหาร โรงเรียนบ้าน โลกสำโรง	จำนวน	1	คน
2. ครูผู้สอน โรงเรียนบ้าน โลกสำโรง	จำนวน	5	คน
3. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6	จำนวน	85	คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	91	คน

วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องอำนวยความสะดวก

1. เครื่องขยายเสียง	จำนวน	1	ชุด
2. โทรทัศน์สี	จำนวน	5	เครื่อง
3. คอมพิวเตอร์	จำนวน	18	เครื่อง
4. เครื่องปริ้นเตอร์(Printer)	จำนวน	2	เครื่อง
5. เครื่องพิมพ์ดีดภาษาไทย	จำนวน	1	เครื่อง
6. เครื่องถ่ายเอกสาร	จำนวน	1	เครื่อง

7. เครื่องโรเนียว	จำนวน	1	เครื่อง
8. โต๊ะหมู่บูชา	จำนวน	1	ชุด
9. พระพุทธรูป	จำนวน	2	องค์
10. โต๊ะรับแขก	จำนวน	2	ชุด
11. ถังขยะ	จำนวน	10	ถัง
12. ไม้กวาดทางมะพร้าว	จำนวน	20	อัน
13. ไม้กวาดดอกหญ้า	จำนวน	20	อัน
14. รถตัดหญ้า	จำนวน	1	คัน
15. ฟุตบอล	จำนวน	2	ลูก
16. วอลเลย์บอล	จำนวน	2	ลูก
17. แสนด์บอล	จำนวน	2	ลูก
18. ตะกร้อ	จำนวน	2	ลูก
19. เปตอง	จำนวน	1	ชุด
20. นาฬิกา	จำนวน	4	เรือน
อาคารสถานที่			
1. อาคารเรียน แบบ ป.1 ก	จำนวน	1	หลัง
2. อาคารเรียน แบบ ชร.01	จำนวน	1	หลัง
3. อาคารเรียน แบบ สปช.102	จำนวน	1	หลัง
4. อาคารอเนกประสงค์ แบบ ชร.05	จำนวน	1	หลัง
5. โรงอาหาร แบบสร้างเอง	จำนวน	1	หลัง
6. โรงเก็บรถ แบบสร้างเอง	จำนวน	1	หลัง
7. ส้วม แบบ ชร.601/26	จำนวน	2	หลัง
8. อาคารศูนย์ประชาสัมพันธ์	จำนวน	1	หลัง
9. สนามฟุตบอล	จำนวน	1	สนาม
10. สนามวอลเลย์บอล	จำนวน	1	สนาม
11. สนามแฮนด์บอล	จำนวน	1	สนาม
12. สนามตะกร้อ	จำนวน	1	สนาม
13. สนามเปตอง	จำนวน	1	สนาม
14. เตาเผาขยะ	จำนวน	1	เตา

เอกสาร แหล่งเรียนรู้ และสถานประกอบการ

1. ห้องสมุด	จำนวน	1	ห้อง
2. คู่มือครู	จำนวน	10	เล่ม
3. คู่มือสวดมนต์ไหว้พระสำหรับนักเรียน	จำนวน	120	เล่ม
4. คู่มือนักเรียน	จำนวน	120	เล่ม
5. ห้องคอมพิวเตอร์	จำนวน	1	ห้อง
6. ห้องสหกรณ์ร้านค้า	จำนวน	1	ห้อง

4. ขั้นตอนประเมินผล

วิธีดำเนินการในขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินโครงการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โลกสำโรงผู้ประเมินได้กำหนดวิธีการประเมินและขั้นตอนการดำเนินงานตั้งแต่ขั้นตอนมีรายละเอียดและผลการประเมินโครงการ ดังได้นำเสนอไว้ในบทที่ 3-4 ของรายงานการประเมินโครงการ ฉบับนี้

ขั้นสรุปผลและเขียนรายงาน

วิธีดำเนินการ ผู้ประเมินในฐานะครูผู้สอน โรงเรียนบ้าน โลกสำโรงเป็นผู้รับผิดชอบในการเขียนรายงานการประเมินโครงการ นำผลการประเมินโครงการมาสรุปผล อภิปรายผล และวิเคราะห์ผลการดำเนินงานต่างๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยและปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามกระบวนการดำเนินงานตามโครงการในครั้งนี้ รวมทั้งได้เสนอแนะแนวทางในการนำกระบวนการดำเนินงานไปปรับปรุงแก้ไขและประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาของโรงเรียนในอนาคตต่อไป ดังได้นำเสนอไว้ในบทที่ 5 ของรายงานการประเมินโครงการ ฉบับนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการดำเนินโครงการเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการดำเนินงานตามโครงการทุกขั้นตอน

การดำเนินโครงการพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้าน โลกสำโรง ดำเนินโครงการ โดยใช้ข้อมูลแนวคิด และข้อค้นพบจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ความหมายของการประเมินโครงการ
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ
3. ความสำคัญของการประเมินโครงการ
4. ประเภทของการประเมินโครงการ
5. รูปแบบของการประเมินแบบ CIPP MODEL

ตอนที่ 3 การประเมินโครงการพัฒนาวินัยนักเรียน

ความหมายของการประเมินโครงการ

ไพศาล หวังพานิช (2537 : 5 – 6) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการในการกำหนดคุณค่าของโครงการหรือกิจกรรมที่กำหนดขึ้นในภายในแผนงานเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้นๆ ว่าดีมีประสิทธิภาพได้ผลเพียงใด

สมบัติ สุวรรณพิทักษ์(2528 : 8-9) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการตัดสินคุณค่าเกี่ยวกับแผนงานและการดำเนินการของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ดำเนินการต่อไปหรือล้มเลิกโครงการ

ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์(2529 : 7) กล่าวว่า การประเมินโครงการในความหมายดั้งเดิมมักหมายถึงกระบวนการที่มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามที่วางนโยบาย/แผนงาน/โครงการ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ต้นหรือไม่ระดับใด

นิศา ชูโต (2531 : 9) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ความหมายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความต้องการ การหาแนวทางวิธีการปรับปรุงวิธีการจัดการเกี่ยวกับโครงการและหาผลที่แน่ใจว่าเกิดจากโครงการเพื่อเป็นการเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลอย่างมีรูปแบบและครอบคลุม มีการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้บริหารจะได้นำโครงการมาประกอบการพิจารณาค่าคุณค่า เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการนั้นว่าได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงใดควรมีการปรับปรุงแก้ไขส่วนใด จะดำเนิน โครงการต่อไปหรือล้มเลิกโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

รัตน์ บัวสนธ์ (2540 : 21) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์สำคัญในการทำการประเมินผลโครงการนั้น มีอยู่ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของโครงการเมื่อนำไปใช้ดำเนินการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เพื่อการตัดสินใจก่อนใช้โครงการ

ประการที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงส่วนต่างๆ ของโครงการ เมื่อมีการนำโครงการไปใช้หรืออยู่ในระหว่างการดำเนินโครงการ

ประการที่ 3 เพื่อรวบรวมข้อมูล ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการขยายโครงการให้มีการดำเนิน การอย่างต่อเนื่องต่อไปหรือล้มเลิกโครงการ

ความสำคัญของการประเมินโครงการ

ไพศาล หวังพานิช (2537 : 5-6) ได้สรุปความสำคัญของการประเมิน โครงการดังนี้

1. ช่วยให้ทราบข้อมูลหรือสารสนเทศเกี่ยวกับ โครงการทั้งด้านปฏิบัติการและผลปฏิบัติ ที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้องกับ โครงการ
2. ช่วยแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้ชัดเจน ตรงเป้า และลดปัญหาในการปฏิบัติ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบริหาร โครงการ
3. ช่วยชี้บ่งถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของ โครงการหรือความคุ้มค่าของโครงการ
4. ช่วยให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนิน โครงการ
5. ช่วยให้แผนงานมีประสิทธิภาพทั้งภายใต้แผนงานเดียวกันหรือแผนงานอื่นๆ

ประเภทของการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการอาจแบ่งได้หลายประเภทแต่ที่นิยมกันแบ่งได้ 2 ประเภท คือ (ไพศาล หวังพานิช. 2537 : 73 -74)

1. แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการประเมินหรือยึดความต้องการในการประเมินเป็นหลักมี 2 ประเภท คือ
 - 1.1 การประเมินความก้าวหน้าของ โครงการ (Formative Evaluation) หรือการประเมินระหว่างดำเนิน โครงการ การประเมินประเภทนี้มุ่งตรวจสอบ ควบคุม กำกับ ดูแลการ ดำเนินการตลอดจนศึกษาความก้าวหน้า ปัญหา ข้อบกพร่องต่างๆ ของ โครงการ เพื่อประโยชน์ของการแก้ปัญหาต่างๆ ให้งานดำเนิน ไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
 - 1.2 การประเมินผลสรุป (Summative-evaluation) หรือการประเมินเมื่อสิ้นสุด โครงการประเมินประเภทนี้เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุด โครงการแล้วซึ่งจะทำให้ ได้ทราบถึงผลที่ได้รับ ที่เกิดขึ้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่
2. แบ่งตามลำดับการบริหาร โครงการ มี 3 ประเภท คือ
 - 2.1 การประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Pre - evaluation) เป็นการประเมินสภาพความพร้อมความเหมาะสม ความจำเป็น ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ โครงการ รวมถึงการประเมินตัวโครงการที่กำหนดขึ้นด้วย
 - 2.2 การประเมินขณะดำเนินโครงการ (Midterm - evaluation) เป็นการประเมิน กระบวนการปฏิบัติงานให้ด้านต่างๆ ของโครงการ โดยมีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนตลอดจนความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรคต่อๆ หรือกล่าวได้ว่า เป็นการประเมินความก้าวหน้าของโครงการนั่นเอง

2.3 การประเมินหลังดำเนินการ (Final - evaluation) จัดเป็นการประเมินผลสรุป ซึ่งกระทำในระยะสิ้นสุดโครงการ โดยมักให้ความสนใจผลผลิต (Output) ผลที่ได้รับ (Effect) และผลกระทบ (Impact) ของโครงการ

รูปแบบของการประเมินโครงการ ชิปปี้ (CIPP Model)

รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ เป็นการนำเสนอโดยสตัฟเฟิลบีม และคณะ แบบจำลอง ประเภทนี้ไม่เพียงแต่ประเมินว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เท่านั้นแต่ยังเป็นการประเมินเพื่อให้ รายละเอียดต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย กรอบแนวคิดในการประเมินแบบชิปปี้ จึงเป็นที่นิยมใช้ ทั้งนี้เพราะนักประเมินจะได้ข้อดี ข้อบกพร่อง และประสิทธิภาพของโครงการที่จะประเมินได้เป็นอย่างดีซึ่งนับได้ว่าเป็นการรับข่าวสารแบบสะสม ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นอย่างมาก ทั้งยังเป็นแบบจำลองที่เข้าใจง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ (จำเนียรสุขหลาย และคณะ. 2540 : 207)

Objective Based Model ในกลุ่มนี้มุ่งให้ความสนใจเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับวัตถุประสงค์ นักวิชาการในกลุ่มนี้ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) และครอนบาช (และเคอคแพททริก (Kirkpatrick)) Judgemental Evaluation Model ในกลุ่มนี้มุ่งให้ความสนใจกับการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ถูกประเมิน นักวิชาการในกลุ่มนี้ได้แก่ สคริฟเวน (Scriven) และ Forone Decision-oriented Evaluation Model ในกลุ่มนี้มุ่งผลิตสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ นักวิชาการในกลุ่มนี้ได้แก่ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และ Aunkin ประโยชน์ของรูปแบบ

การใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ประเมินโครงการ

เป็นแบบจำลองที่ทำการประเมินอย่างครอบคลุม ตั้งแต่วัตถุประสงค์ ปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการดำเนินการ ตลอดจนผลผลิตของโครงการ ซึ่งผลของการประเมินสามารถนำไปเป็นข้อมูล ให้กับผู้บริหารใช้พิจารณาในการตัดสินใจว่า โครงการควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงส่วนไหนบ้างถึงจะทำให้โครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำว่า CIPP นั้นมาจากคำย่อของส่วนประกอบต่างๆ ของโครงการที่จะทำการประเมินได้แก่ (รัตนะ บัวสนธิ. 2540 : 110 - 112)

Context Evaluation การประเมินสภาวะแวดล้อมของโครงการ ซึ่งหมายถึง การประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่จะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกแต่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ได้แก่ ความต้องการชุมชนและกลุ่มเป้าหมายที่จะรับบริการจากโครงการ จำนวนประชากร กระแสทิศทางของสังคมและการเมือง สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

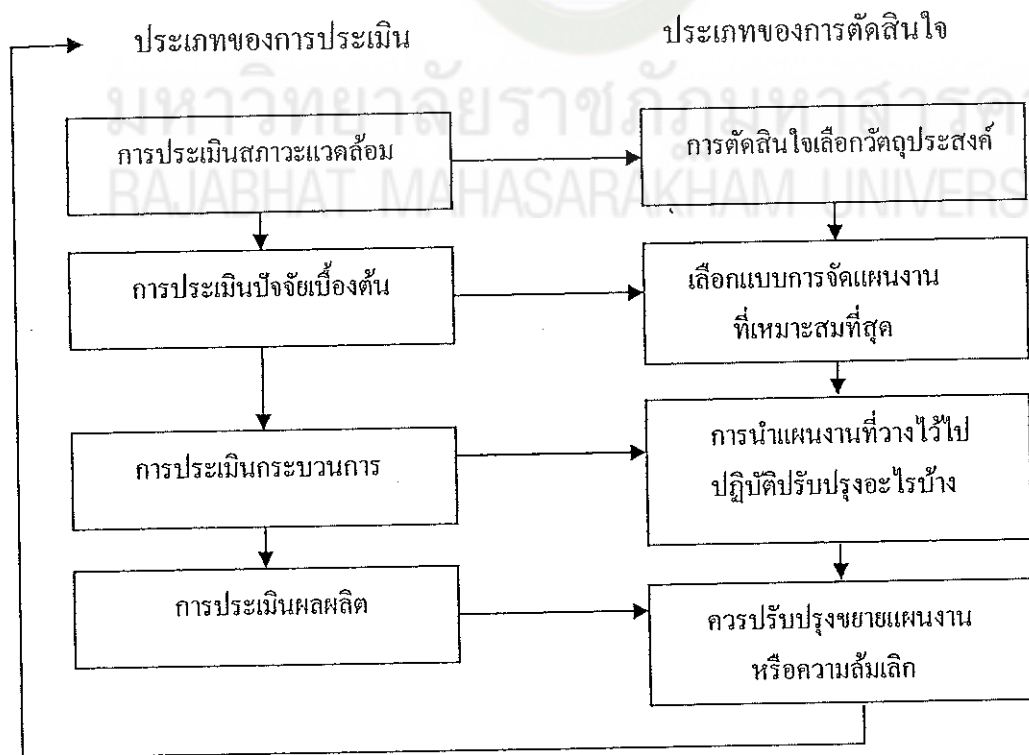
Input Evaluation การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ หมายถึง การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ กำลังคน หรือจำนวนบุคคลที่ต้องใช้งบประมาณ

และแหล่งเงินที่สนับสนุน วัตถุประสงค์ต่าง ๆ อาคารสถานที่เครื่องมือ และครุภัณฑ์การประเมินปัจจัย นำเข้าจะช่วยให้พิจารณาตัดสินใจว่าโครงการนั้นๆ มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะทำ ให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุหรือไม่อย่างไร และช่วยให้เกิดการวางแผนการจัดกิจกรรมของ โครงการได้อย่างเหมาะสม

Process Evaluation การประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ เป็นการประเมิน เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ การนำปัจจัยเข้ามาใช้เหมาะสมมากน้อยเพียงไร เป็นไป ตามลำดับขั้นตอนหรือไม่ กิจกรรมที่จัดขึ้นจะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือ อุปสรรคใดๆ เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Product Evaluation การประเมินผลผลิตของโครงการเป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับ ทั้งหมดจากการดำเนินโครงการว่า ได้ผลมากน้อยเพียงไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้จะเป็น ตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ การประเมินส่วนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการตัดสินใจ ปรับปรุงขยายโครงการ และเพื่อล้มเลิกโครงการ

โดยสรุป การประเมินในแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันกับวัตถุประสงค์ของการประเมินและ การตัดสินใจ ดังแผนภาพที่ 1 ต่อไปนี้



แผนภาพที่ ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในรูปแบบของการประเมินแบบชิปปี
ที่มา : สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2537 : 308)

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรจักษ์ กาศลุน (2549 : 132-142) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านหมุ่มน โพนสว่าง อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายขาดความตระหนักไม่รู้จักควบคุมพฤติกรรมตนเองหรือปฏิบัติตนให้ถูกต้องเกี่ยวกับวินัยในตนเอง ด้านความสะอาด ยังขาดการดูแลรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้าขาดความรับผิดชอบในหน้าที่เวรทำความสะอาดห้องเรียน และบริเวณที่รับผิดชอบ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการสร้างความตระหนัก ดูแล แนะนำช่วยเหลือและยกย่องให้กำลังใจ เพื่อให้ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายรู้จักการควบคุมพฤติกรรมตนเองหรือปฏิบัติตนให้ถูกต้องเกี่ยวกับวินัยด้านการรักษาความสะอาด โดยจัดกิจกรรมการพัฒนาป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนโดยการมอบหมายให้ครูเวรประจำวันทำหน้าที่รับส่งนักเรียนที่หน้าประตูโรงเรียน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์เพื่อตรวจความสะอาดของเครื่องแต่งกายเวลากลับจากโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูประจำชั้นทำหน้าที่ติดตาม ดูแล ให้ความช่วยเหลือนักเรียนหน้าเสาธงและในช่วงไฮโมรม ตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์ เพื่อตรวจความสะอาดร่างกาย และห้องเรียน และมอบหมายครูทำหน้าที่ติดตามดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน โดยเน้นที่กลุ่มเป้าหมาย พร้อมกับให้คำชมเชย และให้กำลังใจนักเรียนที่ปรับพฤติกรรมดีขึ้น ทั้งยังมีกิจกรรมเยี่ยมชั้นเรียน โดยได้ดำเนินการ กำกับ ติดตามช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูผู้สอนในการดำเนินกิจกรรมและมีกิจกรรมนักเรียนตัวอย่างเพื่อเป็นการยกย่องและมอบเกียรติบัตรทุกวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์ จากการศึกษาค้นคว้านักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการปรับพฤติกรรมดีขึ้น โดยดูแลความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า ห้องเรียนและบริเวณที่รับผิดชอบ ได้สะอาดเรียบร้อยทุกวัน

แก้ว แก้วมงคล (2550 : 117 - 112) ได้ศึกษาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านห้วยเปลวเงือก อำเภอ โพนพิสัย จังหวัดหนองคาย ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดการนิเทศติดตามและประเมินผล อีกทั้งขาดการสรุปผลการดำเนินงาน ส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยในตนเอง โดยเฉพาะด้านการรักษาความสะอาด การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้ กลยุทธ์ในการศึกษาดูงาน และกลยุทธ์การนิเทศแบบมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน เพิ่มขึ้น และร่วมมือกันดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ได้ครบทั้ง 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 2) ได้แต่งตั้ง

คณะกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 3) ได้กำหนดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2) กิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และ (3) กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง 4) ได้จัดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน จำนวน 3 กิจกรรม ในเวลาที่กำหนด 5) ได้บันทึกติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ (6) ได้ดำเนินการประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน ส่งผลให้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนี้ 1) ด้านการรักษาความสะอาด นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 23 คน มีการปรับพฤติกรรมโดยดูแลความสะอาดร่างกายเสื้อผ้า ห้องเรียนและบริเวณที่รับผิดชอบได้สะอาดเรียบร้อยทุกวัน

ฉันทพล นารายณ์ (2550 : 105-107) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดแคนโนนมันปลา กิ่งอำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย พบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ การกำหนดนโยบายของโรงเรียนไม่ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา ไม่ครอบคลุมและขาดการมีส่วนร่วมของครูทุกคน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องขาดการนิเทศติดตามและประเมินผล อีกทั้งขาดการสรุปผลการดำเนินงาน ส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยในตนเอง โดยเฉพาะด้านกิริยามารยาท ด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงได้พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศแบบมีส่วนร่วม พบว่ากลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนเพิ่มขึ้น และได้ร่วมมือกันดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 1) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้ “เร่งเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านกิริยามารยาท ด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย 2) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดแคนโนนมันปลา) ได้กำหนดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนจำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมโฮมรูม (2) กิจกรรมการรักษาความสะอาดร่างกาย ได้จัดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน จำนวน 3 กิจกรรม ได้บันทึกติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ 6) ได้ดำเนินการประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน บุคลากรมีความตั้งใจและเสียสละในการปฏิบัติงานส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 1) ด้านกิริยามารยาทมีการปรับพฤติกรรม โดยใช้คำพูดที่เหมาะสมใน โอกาสต่างๆ 2) ด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย มีการปรับพฤติกรรม โดยดูแลผม เล็บ แขน ขา และฟันได้สะอาดดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเอง

ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบมีส่วนร่วม และใช้กิจกรรมในการพัฒนา (1) กิจกรรมโสมรุม (2) กิจกรรมการรักษาความสะอาดร่างกาย

ปรีชา หลักคำพันธ์ (2550 : 114-119) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าคำรวม อำเภอโซ่พิสัย จังหวัดหนองคาย ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน พบว่า กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าทุกคนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบ การกำหนดนโยบายของโรงเรียนไม่ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาไม่ครอบคลุมและครูทุกคนไม่มีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องขาดการนิเทศติดตามและประเมินผล อีกทั้งขาดการสรุปผลการดำเนินงาน ส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยในตนเอง โดยเฉพาะ ด้านการรักษาความสะอาด เพิ่มขึ้นกลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้า จึงได้พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ การศึกษาดูงาน และการนิเทศแบบมีส่วนร่วม หลังการศึกษาดูงานพบว่า กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนเพิ่มขึ้น และหลังการนิเทศแบบมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าทุกคนได้ร่วมมือกันดำเนินงาน ดังนี้ 1) ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ดังนี้ “เสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาด ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ได้กำหนดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้ พัฒนานักเรียนกลุ่มปกติและกลุ่มเป้าหมายร่วมกัน คือ (1) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม (2) กิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง ได้จัดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ในเวลาที่กำหนด คณะครูมีความตั้งใจ เสียสละในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างดี มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ได้อย่างต่อเนื่อง และได้ดำเนินการประเมินและสรุปผลการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มปกติมีวินัยในตนเอง ดีขึ้นกว่าเดิมส่วนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้น ด้านการรักษาความสะอาด นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 36 คน มีการปรับพฤติกรรมโดยดูแลความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า ห้องเรียนและบริเวณที่รับผิดชอบ ได้สะอาดเรียบร้อยทุกวัน

สมบูรณ์ นครชัย (2550 : 79-84) ผลการศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองเหล็กธาตุน้อย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ สรุปผลได้ ดังนี้ 1. ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาของนักเรียน มีพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียน ที่ยังไม่เหมาะสม 3 ด้าน คือ ด้านความสะอาด ด้านการเข้าแถว และด้านการแสดงความเคารพ โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างก่อน

การพัฒนาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 48 คน ที่ร่างกายไม่ค่อยสะอาด เครื่องแต่งกายไม่สะอาด ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การทำความสะอาดห้องเรียน และบริเวณที่มอบหมายยังขาดการเอาใจใส่ ทั้งขณะไม่ถูกที่ การเข้าแถวเคารพธงชาติไม่เป็นระเบียบ ไม่ตรง ไม่เรียงลำดับสูง ต่ำสันทนากันในขณะที่เข้าแถว เดินแถวเข้าห้องเรียนไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย เดินแตกแถว และเดินแซงแถว การเดินแถวมาจากบ้านและกลับจากโรงเรียน เมื่อพ้นเขตรั้วโรงเรียนแถวจะไม่เป็นระเบียบ จะแตกแถว เวลาเดินมาไม่พร้อมกัน การเข้าแถวรับประทานอาหารและซื้อของไม่เรียงตามลำดับก่อน-หลังการแสดงความเคารพไม่ถูกระเบียบ ครูละเลยต่อหน้าที่ ทำให้นักเรียนขาดวินัย เกิดผลในทางลบต่อโรงเรียนเสมอมา ผลการดำเนินการพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาแล้วมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมากขึ้น คือ ด้านความสะอาดนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการพัฒนาบรรณูป่าหมาย ด้านการเข้าแถวนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการพัฒนาบรรณูป่าหมาย และด้านการแสดงความเคารพนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการพัฒนาบรรณูป่าหมาย

สุเมธ ศรีสุระ (2550 : 85-90) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนประชาบำรุง กิ่งอำเภอฝ้ายไร่ จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าทุกคนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญ การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยตนเองของโรงเรียนยังไม่เป็นระบบการกำหนดนโยบายของโรงเรียนไม่ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมไม่ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมไม่ครอบคลุม ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขาดการนิเทศและติดตามและประเมินผลอีกทั้งขาดการสรุปผลการดำเนินงาน ส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยในตนเอง โดยเฉพาะด้านการรักษาความสะอาดเพิ่มขึ้น ผู้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการดังนี้ 1. กำหนดนโยบายในการพัฒนางานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน เร่งเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนในด้านการรักษาความสะอาด 2. แต่งตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 3. กำหนดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน จำนวน 3 กิจกรรม ดังนี้ 1. กิจกรรมโฮมรูม 2. กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม และ 3. กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ และผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้ให้การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้านความสะอาด นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการปรับพฤติกรรมโดยดูแลความสะอาดห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนเป็นที่น่าพอใจ

ทินกร นาสว่าง (2551 : 118-124) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านที่้อมอำเภอบ้านฝ้าย จังหวัดอุดรธานี สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ ดังนี้ ก่อนการพัฒนา การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนยังไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่องบุคลากรขาดการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยด้าน

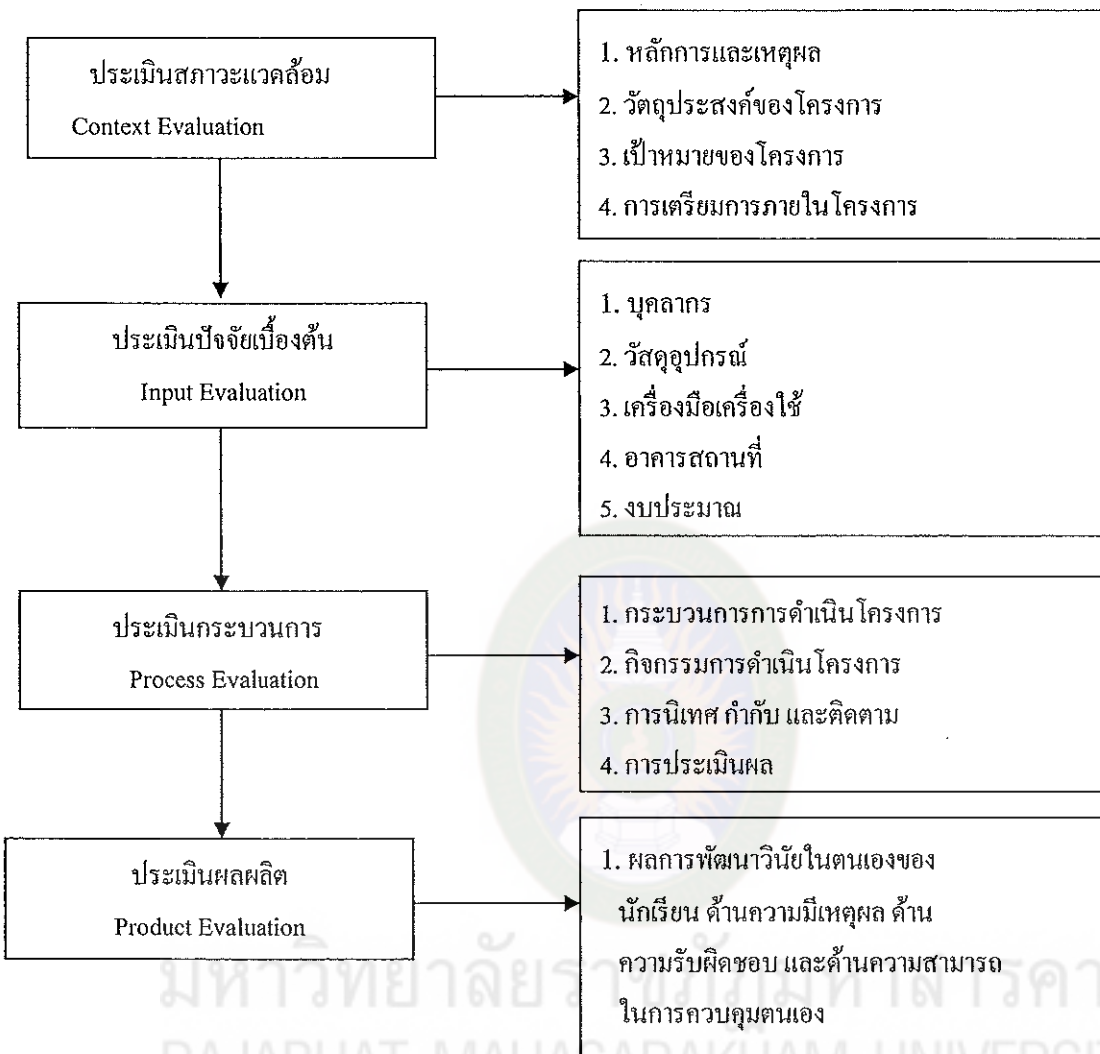
การรักษาความสะอาด จำนวน 16 คน ได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ การประชุม ระดมสมอง และการปฏิบัติตามขั้นตอน การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน พบว่า 1) ที่ประชุมได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยเร่งเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการรักษาความสะอาด มีการประชุม ได้แต่งตั้ง คณะกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ในการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน 4 กิจกรรม โดยใช้พัฒนานักเรียนกลุ่มปกติและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายร่วมกัน คือ (1) กิจกรรมค่าย ธรรมศีกวินัย(2) กิจกรรมดูแลช่วยเหลือนักเรียน(3) กิจกรรมเยี่ยมบ้าน (4) กิจกรรมยกย่องนักเรียน ตัวอย่าง 4) ดำเนินกิจกรรมในการพัฒนานักเรียนครบทุกกิจกรรมในเวลาที่กำหนด 5) ผู้บริหารและ ผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ 6) ประเมิน และสรุปผล การดำเนินงาน ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการปรับพฤติกรรม การมีวินัยในตนเองดีขึ้น ทั้ง 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการรักษาความสะอาด นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 16 คน มีการปรับ พฤติกรรม โดยดูแลความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า ห้องเรียนและบริเวณที่รับผิดชอบ ได้สะอาดเรียบร้อย ทุกวัน

วิภาวี วิชัยวงษ์ (2551 : 91-95) ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อของนักเรียน โรงเรียนหัวหินวัฒนาลัย อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่าเมื่อดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ รับผิดชอบต่อครบทั้ง 2 วงรอบแล้ว โดยในวงรอบที่ 2 เพิ่มกลยุทธ์ในการดำเนินงาน การรายงานถึง ชุมชน ในการประกาศรายชื่อนักเรียนที่มาสาย และหนีเรียนปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 60 คน มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการรักษาความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดมีการปรับปรุง พัฒนาตนเองตลอดระยะเวลาของการดำเนินการ นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมเป็น อย่างดี การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนก็จะต้องมีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนที่แท้จริงรวมทั้ง ความจำเป็นบางอย่างของแต่ละบุคคลและครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาและเสริมสร้างวินัย นักเรียนของโรงเรียนประสบความสำเร็จได้

สุภาพร ขนนันเยี่ยม (2551 : 138 - 145) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยใน ตนเองของนักเรียน โรงเรียนบ้านน้ำขุ่นโนนผางาม อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี สรุปผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้ ผลการศึกษาสภาพปัญหาต่อการพัฒนา พบว่า การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยใน ตนเองของนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดการนิเทศ ติดตามและประเมินผล อีกทั้งขาดการสรุปผลการดำเนินงาน ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนักและไม่เห็นความสำคัญในการดำเนินงาน ส่งผลให้นักเรียนขาดวินัยในตนเองด้านการรักษาความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้า ผลการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการศึกษาดูงาน การประชุมเชิง

ปฏิบัติการ และการปฏิบัติ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนัก และเห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน เพิ่มขึ้น และสามารถ ดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนทั้ง 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยเร่งเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านการรักษาความสะอาดร่างกายและเสื้อผ้า 2) การแต่งตั้งคณะกรรมการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ของนักเรียน โรงเรียนบ้านน้ำขุ่น โนนผางาม 3) การกำหนดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยในตนเอง ของนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรมอบรมคุณธรรมจริยธรรม (2) กิจกรรมเฝ้าระวัง นักเรียน (3) กิจกรรมนักเรียนต้นแบบ และ (4) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน 4) การจัดกิจกรรมใน การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน จำนวน 4 กิจกรรม 5) การนิเทศติดตามและประเมินผล การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และ 6) การดำเนินการประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน ส่งผล ให้ นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดีขึ้น

สุรางค์ ปัญสังกา (2551 : 107 - 114) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยใน ตนเองของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล 7รล ไฟสงเคราะห์ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี สรุปผลการศึกษาค้นคว้า ได้ ดังนี้ ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน พบว่า การจัด กิจกรรมพัฒนาวินัยในตนเองของนักเรียนยังไม่สอดคล้องกับปัญหา ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมพัฒนาวินัยของนักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียนขาดวินัย ด้านความสะอาด ด้านตรงต่อเวลาและความสะอาด จึงได้พัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนใน วงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การประชุมและการปฏิบัติ ตามขั้นตอนการพัฒนาวินัยในตนเองของ นักเรียน จำนวน 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน 2) แต่งตั้งคณะกรรมการใน การพัฒนา 3) กำหนดกิจกรรมในการพัฒนา 4) ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด 5) นิเทศติดตาม ประเมินผลระหว่างดำเนินการ 6) ประเมินสรุปผลการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยใน ตนเองของนักเรียนเพิ่มขึ้น และได้ร่วมมือกันดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน



แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการประเมิน โครงการพัฒนาวิสัยในตนเองของนักเรียน